

Ազգ

16 ՄԱՐՏ 2018 ՈՒՐՄԱԹ 16(5506)

Բակո Սահակյանի ԱՄՆ այցին Բաքվից արձագանքում է... Թուրքիան

«Բակվից Թուրքիայի վարչապետ Յիլդըրմըն ԼՂ հարցով կարևոր հայտարարություն է արել, մարտի 15-ին հաղորդում է թուրքական TRT ռադիոհեռուստաստեյան կայքէջի գերմաներեն Տարբերակը՝ հետևյալը գեներելով՝ «Ցեղասպանությունը հանցագործություն է, ինչը էթնիկ մաքրման հետ 1992-ից ի վեր ԼՂ-ում է իրականացվում, դրա համար Հայաստանը դիմում է: Այդ գործընթացին մի օր Ադրբեջանը վերջ է տալու, բազմաթիվ կազմակերպություններ Ադրբեջանի կողմից են»: «ԼՂ գրավյալ տարածքներում վերաբնակեցրել են ահաբեկիչների, եթե այնտեղից եղբայրական Ադրբեջանի կամ Թուրքիայի հանդեպ ստառնայիլ լինի, անդամաստիսան չի մնալու»: Երկու ժողովուրդները համագործակցելու են անվտանգության եւ ահաբեկիչների դեմ դայվարի հարցում, ասել է Յիլդըրմըն՝ ֆինադասելով ԱՄՆ-ին՝ ԼՂ-ի հարցում մեծածնան ֆադաֆալկա-նությունը: Վաճիգոսնը Երեւանին դասաստիսանսվոթյան ենթարկելու փոխարեն դարգեատրում է, ասել է Թուրքիայի վարչապետը: Բակո Սահակյանի ԱՄՆ այցը փաստրեն մնան ջղաձգության դասձառ է դարձել: ԱՆՎԵՐՍ ՏՈՒՄՔՓՅԱՆ, Գերմանիա

Օրերի շեժ

Խորհրդարանական, թե՛ վարչապետական հանրապետություն, կամ գուցե միապետական

Երրորդ հանրապետության առաջին սահմանադրության գլխավոր հեղինակ Վլադիմիր Նազարյանը սովորություն ուներ կրկնելու՝ «Ճիշտ է, հսակ ձեռնարկեմք ձեր դասերը, եւ ես ձեզ համար կդասուստեն համադասաստան սահմանադրությունը՝ մաֆուր խորհրդարանակա-նից մինչեւ զուտ նախագահական, անգամ միադետական»: Այն ժա-մանակ նրան սրված դասերը նախագահական էր, ինչդետ ասում էին՝ առաջին նախագահի հազին կարված, որը թեւ խիստ ֆնադաս-վում էր (ես էլ եմ ֆնադասել), սակայն կյամըր ադադուցեց, որ «Վա-լդիմիր գրած սահմանադրությունը» (ինչդետ իրավաբանների Երջանա-կում են մինչեւ օրս կոչում ՀՀ առաջին սահմանադրությունը) գործող էր ու կենսունակ՝ նույնիսկ ամենամազամային դադիին՝ 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին, երբ փորձ արվեց գլխասելու մեր նորանկախ հան-րապետությունը: Փաղոսնի՞ր՝ հակակեդուների սկզբունը, որը «Հից» մակնունով հայսնի սահմանադրագետը անգիջում հետեղակա-նությունը դնում էր Մայր օրենքի յուրաֆանչյուր կետում:

Հիմա, 23 տարի անց, երբ դասուստվում ենք կիրառության դեմ մեր 3-րդ՝ բարեփոխված սահմանադրությունը, եւ երբ մեկ ամսից էլ դա-կաս ժամանակ է մնացել հանրապետության բոլորովին այլ տիպի նա-խագահ եւ նույնիսկ նոր տիպի վարչապետ ունենալու, տեսնում ենք հենց այդ՝ հակակեդուների սկզբունքի անտեսումը: Վերջին Եաբաթնե-րի ֆնանկումները խորհրդարանում եւ նրա դասերից դուրս, միմյանց հաջորդող օրինագետներն ու մեկնաբանությունները մեզ իրավում են տալիս եզրակացնելու, որ Հայաստանի Հանրապետությունը ոչ թե խոր-հրդարանական, այլ վարչապետական համակարգի է անցնում, այն էլ՝ այդ համակարգի հոռեզույն՝ անձնավորվածության «սկզբունքով»:

Չակերտված այդ «սկզբունքը», ղեզ է խոստովանել, եղել է մեր հանրապետության հաջորդական երեք նախագահների եւ նրանց սդասարկողների մոտեցումը, ես կասեի՝ սլալ ընկալված տիրապե-րության, ավելի ճիշտ՝ թայֆաբազության դրեստրումը:

Ասվածի ձեռնարկումը համոզվելու համար բավական է մտաբերել ընտրված նախագահի ունեցած կամ ենթադրվող իրավասությունների կողողուցը եւ գողողը ադագա վարչապետին հանձնելու ոմանց փու-թաջանությունը, որը բոլորովին կասկածելի է դարձնում սահմանադրա-կան գլխավոր դրոյթներից մեկը՝ «Հանրապետության նախագահը դե-տություն գլուխն է»: Ի՞նչ գլուխ, որն իր դասականություններն ու լիազո-րությունները կարող է կասարել, Եա՛ս իչ բացառությամբ, միայն ու միայն հանրապետության վարչապետի կամ կառավարության «առաջարկու-թյամբ»: Սդասարկումների այդ Երջանակին մի՞թե չի մտադում, թե ի՞նչ է անելու երկրի նախագահը, եթե այդ առաջարկը, ասենք՝ կառավարու-թյան ձգամաժամի դասձառով, ուսանա կամ ընդհանրապես չարվի:

Հանրապետության նախագահի անլիազորության կամ իբխանազուրկ լինելու գլխավոր փաստը, սակայն, այժմ ՀՀ արդարադասության նախա-րարության կողմից Երջանառության դրված օրինագետն է, որը երկրի կա-րեւորագույն՝ Անվտանգության խորհրդի կազմից Հանրապետության նա-խագահի, ինչդետ նաեւ Ազգային ժողովի նախագահի դուրս թողումն է, որը արդարացվում է նրանց ընտրելիության կարգավիճակով, այսինքն ընտրված դասոնյաներին նեանակովի մարմնում սովորական անդամ դառնալու անդաստի լինելով: Անհիմն փաստարկ՝ որն անտեսում է նաեւ վարչապետի ընտրելիության փաստը եւ, ավելին, առաջարկում է վերջի-նին կարգել Անվտանգության խորհրդի ղեզ՝ անմիջադետ իր իսկ նեա-նակած հզորագույն գեռաստեյությունների ղեկավար:

Ասեմ՝ որ ի սկզբանե ես համամիտ էի մեր այն մի ֆանի դետականա-զե-ֆադաֆազետերի առարկություններին, ովքեր անհեթեթ էին համա-րում Հայաստանում խորհրդարանական հանրապետության հաստատու-նը: Նրանք նկատի ունեին մեր երկրում կուսակցությունների եւ կուսակ-ցականության գաղափարի կայացած չլինելը: Եվ իրավացիորեն: Զանգի առանց կուսակցությունների (խոսքը անեուեզ չի վերաբերում արհեստածին եւ արհեստական կուսակցություններին եւ փողի ու իե-խանության Եուրջ աստեղծված տարեստակ կառույցներին ու դաճիմ-ներին) ժամանակակից, աբխասող, ժողովրդի իսկական կամով ըն-տրված խորհրդարան չի կարող գոյություն ունենալ: Հետեաբար փո-խարենը Հայաստանը դառնում է վարչապետական համակարգի եր-կիր, որտեղ այդ համակարգը դադարում է համակարգ լինելուց եւ վե-րածվում միադետական լիազորությունների հարթակի:

Եվ այս իրականության մեջ, բացի ժողովրդավարության, ազատ-կանության, տեսական ու մարդկային ազատությունների եւ ընդ-հանրապետ արդարությանը սդառնադող վտանգներից, կարելի է զգալ ամենալուրջ սդառնալիքը՝ կախված մեր անկախ դետականության գլխին: Ուռձացնելով ադագա վարչապետի լիազորությունները, իրա-վասություններն ու դասականությունները, փաստրեն նրան հետե խոցելի են դարձնում ներում թե դրում. ներում՝ ամեն բանի դա-սաստիսան-դասաստիսանսվոթյունը նրանից դադարեցնելով, իսկ դր-ում եւ դրեսցիների համար՝ նրան վերածելով անԵարժ թիրախի: Հոկտեմբերի 27 տեսած երկրում չի կարելի նման անլիստեմություն թոյլ տալ. հակակցուցված է:

Վարուժան Ավետիսյան. «Մենք Եա՛ս ավելի դակաս բան ենք անում սահմանին կանգնած գիսվորի արածից»

Անցած տարվա հունվարի 1-ից գործում է Ջիմեառայողների ա-դադովազորության հիմնադրա-մը: Այս 14 ամսվա ընթացում հիմնադրամը հավաքագրած մի-ջոցներից կասարել է 39 հասու-ցում՝ 425 մլն դրամի չափով, ո-րից 360 մլն-ը միանվազ հասու-ցումներն են, մնացածն՝ անսա-կան վճարները: Հիմնադրամը գոհված գիսվորի ընտանիքներին եւ վիրավոր գիսվորներին միա-վազ փոխհասուցումներից բա-ցի՝ 2 մլրդ դրամի դասավորու-թյուն է վերցրել՝ 20 տարվա ամ-սավճարների հասուցման վերա-բերյալ:

Օրես Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը, հիմնադրամի խորհրդի անդամների, Պաճա-րանության նախարարի, ԿԲ նախագահի, հիմնադրամի գոր-ծադիր տնօրենի մասնակցու-թյամբ խորհրդակցություն էր անցկացրել՝ ամփոփելով եւ գնահատելով հիմնադրամի տար-ուց ավելի աբխասանը: Նա-խագահը հիմնադրամի աբխա-սանը դետական, մասնավոր եւ հասարակական հասվածների արդունակե՛տ համագործակցու-թյան Եա՛ս լավ օրինակ էր համա-րել երկրի անվտանգության ոլոր-տում՝ ընդգծելով, որ գիսվորա-կանների ադադովազորությունը, իր համոզմամբ, սերտրեն կադ-ված է անվտանգության հետ: Հայսնի է , որ Կենտրոնական բանկի աբխասակիցներն են հասարակական հիմնադրամի ի-րականացումը հիմնադրամի ի-րավական, հաճավադաիական, աուդիտորական, ակտուարա-կան, ակտիվների ու դասավոր-ությունների կառավարման, հա-սարակայնության հետ կադերի, ծառայությունների գարգացման հետ կադերի ծավալումն աբխա-սանները:

«Ազգի» հարցազուրյըը հիմ-նադրամի գործադիր տնօրեն, ԿԲ իրավաբանական վարչության ղեզ Վարուժան Ավետիսյանի հետ:

-Հիմնադրամի աբխասանի ու աբխասանի վերաբերյալ ի՞նչ առաջարկներ արեց նա-խագահը:
- Առաջարկը միակն է՝ Եարու-նակել աբխասել: Ինձ համար հանրապետության նախագահի երկու ուղերձն էին կարեւոր. ա-ռաջինն այն էր, որ մեր գիմծա-

ռայողները ղեզ է իմանան՝ ե-թե նրանց հետ, Ասված չանի, որեւէ դժբախտ դեմք դասաի, հասարակությունը կանգնած է նրանց ու նրանց ընտանիքների կողմին: Դա բարձրագույն արժեք է իմ կարծիքով, եւ հասարակու-թյան՝ գիմծառայողի կողմին կանգնած լինելը երաբխավոր-ում է առաջին հերթին Հայաս-տանի անվտանգությունն ու ան-կախությունը: Ես նաեւ այն գի-սակցումն է կարեւոր, որ մենք բոլորս ենք դաճոդանում մեր սահմանը, ոչ միայն գիմծա-ռայողն ու նրա ընտանիքն են դաճոդանում, այլեւ բոլորս: Հիմնադրամի աբխասանով այս գաղափարն է նյութակա-նանում: Սա կարեւորագույն մե-տիջ է, ես սա եմ ընկալել: Երկ-րորն այն է, որ հասարակական կարծիքը, նախագահի գնահա-սականով, ընդհանուր առմամբ դրական է այս նախաձեռնու-թյան նկատմամբ, եթե նույնիսկ կան հասարակությունում փոքր խմբեր (նաեւ՝ հաճախ ագրե-սիվ), որոնք այս կամ այն կերպ բացասաբար են անդարառու-նում հիմնադրամի գաղափար-ին, ղեզ է հաճելի առնել նաեւ նրանց կարծիքը, բայց ընդհա-նուր առմամբ՝ հասարակու-թյունը մեր աբխասանը կա-րեւոր ու գնահատելի է համա-րում, նախագահն այդդետ գնահատեց եւ կոչ արեց Եարու-նակել աբխասանը:

թյամբ, դրանք դեռեա խորհրդում չենք ֆնարկել, ու ճիշտ չէ առանց ֆնարկման դրանց մասին խո-սելը: Բոլոր մտրումները մեր ստեղծման օրից մեզ ներկայա-ցած թիվ մեկ մարահրավերին՝ մեր գործունեության թափանցի-կությանն ու հրադարակայնու-թյան ադադովաճան են վերաբե-րում, մեր հիմնադրամի հեղինա-կության բարձրացմանը, որը կերբի նաեւ նվիրաբերություննե-րի աճին, ու հայությունը ոչ միայն Հայաստանից, այլեւ Սփյուռեից եւ Արցախից նվիրա-բերություններ կան: Հիմա նվի-րաբերությունների գումարը կազ-մում է 102 մլն դրամ՝ աբխարիի 20 երկրից, որի առյուծի բաժինը Հայաստանից է:

Այս 14 ամիսների ընթացում 7 մլրդ դրամից մի փոքր ավելի ենք հավաքագրել, որի 6,8 մլրդ դրամը մեր ֆադաֆադիների վճա-րած 1000-ական դրամներից է գոյացել, իսկ նվիրաբերություն-ները, որոնց ընդհանուր գու-մարն արդեն նեցեցի, 1 դուլարից մինչեւ 15 հազ. դուլարի սահ-մաններում են եղել, եւ դրանց գեռակեռ մասը նույնդետ Հա-յաստանի նվիրաբերներն են կա-սարել: Միջոցները մենք կառա-վարում ենք ներդնելով արժեթղ-թերում, ավանդներում, դասա-տոսներում, եւ այդ ներդնմե-րից սացել ենք 156 մլն դրամ ե-կամուտ, որը նույնդետ կուսակ-վել է հիմնադրամի հաճվին: Ար-սեմ, որ այն հեմանիեները, որ սահմանել է խորհուրդը՝ ներդ-րումների միջոցով ես եկամուտ հավաքագրելու, դրանցից զգա-լիորեն ավելի բարձր ցուցանիքներ ենք ա-դադակել: ➔

Պատիժ առանց ոճրի

էջ 4

ՕՉԱՆ ԴՈՒՐՅԱՆ. «Ես ուզում եմ, որ բոլորը իմանան ճշմարտությունը»

էջ Ա-Գ

Ս. Բենտոնը ռազմավարական գաղտնիք է բացում

էջ 11

⇒ **1** Եւ մեր հիմնական մարտահրավերը՝ վստահության, քափանցիկության, հեղինակության բարձրացման առումով՝ իմ կարծիքով իրագործել ենք, դրա ցուցիչն է նվիրաբերությունների ոչ վաս ցուցանիչն այդքան կարճ ժամկետում: Ընդ որում՝ ցանկացած տեղեկատվություն՝ նվիրաբերողների եւ մնացած բոլոր գումարների վերաբերյալ մեր կայքում (1000plus.am) կգտնե՛ք հրապարակային է: Այդ մարտահրավերի ուղղությամբ անընդհատ ղեկավարում ենք հասարակությանը մեզ հետ հասանելի դարձնելով մեր գործունեության արդյունքները:

-Այս առումով միզուցե՛ք ավելի ճիշտ է որոշ ծառայություններ անվճար չհրականացնել՝ ջանքերը գուցե կրկնապատկե՛ք: Թե՛ այդ մոդելն, այնուամենայնիվ, աշխատող մոդել է՝ զոնտ հայրության համար զգայուն հարցերում:

-Հիմնադրամի անձնակազմը եւ խորհուրդը բացառապես անվճար են աշխատում, ավելին՝ հիմնադրամն իր հավաքածու գումարից որեւէ այլ ծախս չի

ված են զգում: Այսօր ժամը չորսին ունենք հիմնադրամի խորհրդի միս (հարցազրույցը տեղի է ունեցել մարտի 14-ին՝ Մ.Ս.Ն.), ու դաշտայնության նախարարության փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքում՝ ես վեց հասուցման որոշում ենք այսօր ընդունելու: Ի դեպ՝ մենք եռօրյա ժամկետում արձագանքում ենք փաստաթղթերով ամբողջոված հայերին, օրենքով է այդ կարգը սահմանված, հասուցումների վերաբերյալ բոլոր որոշումները հրապարակված են մեր կայքում: Որոշման կայացման օրը անվճար տպաստակող մեր երեք գործընկեր բանկերը («Կոմվերս», «Չայթիզեսթանկ», «Արցախ» բանկերը), նայած որն է ըստ բնակավայրի մոտիկ գտնվում հասուցման հասցեատիրոջը, հասցեատիրոջ համար բացած հաշվեհամարներով փոխանցումներ են անում:

Առաջին կարգի հաշվապահներին եւ զոհված զինծառայողների ընտանիքներին մենք միանվագ փոխանցում ենք 10 միլիոն դրամ, երկրորդ կարգի հաշվապահներին՝ 5 միլիոն դրամ, ինչպես նաեւ փոխանցում ենք առաջին ամսվա ամ-

միզուցե եկող սարի հնարավոր կլիմի այդ հարցին անդրադառնալ: Ֆինանսական հնարավորությունը, առաջին հայացքից, սուբյեկտիվ բան է՝ օբյեկտիվություն արտահայտելու համար մաթեմատիկական հաշվարկներ են մոտի:

-Հանրության մեջ անվստահությունը բոլոր տեսակի հիմնադրամների նկատմամբ, այնուամենայնիվ կա, ինչպե՛ս անել, որ մեր 10 միլիոնանոց Սփյուռքը այս մի հարցում զոնտ ավելի ակտիվ լինի: 100 միլիոն դրամ նվիրատվությունն, իհարկե, վաս չէ, բայց սահմանող դաշտայնող զինվորին աջակցելու գաղափարի առումով եւ Սփյուռքի ներքին համեմատությամբ՝ չնչին է: Միզուցե՛ք իրազեկման դաշտ ունի Սփյուռքը, կամ ուղղակի իշխանության հանդեպ անվստահությունը նաեւ հիմնադրամի վրա է տարածվում:

-Որ մեզ չեն վստահում՝ միզուցե՛ք ճիշտ են անում, այդ չվստահելը մեզ համար դառնում է ավելի լավ աշխատելու ռեսուրս: Եթե չհաշվենք բանասիրությունների եւ բանբասանի մակարդակը՝ ա-

այսինքն առանց հիմնադրամի, ընտանիքներին օգնել ցանկացողներին ոչ ոք չի կարող սահմանափակել: Մեր հիմնադրամն այդպիսի դաշտ է չի կասարում՝ նվիրատուների կոնկրետ հասցեական ցանկություններն իրականացնելու: Առաջին օգտագործում ու ասեմ, որ հիմնադրամի անձնակազմը սկզբունքներից մեկն է, որ բոլորը հավասար հասուցում ստանան: Երբ օրենքն ընդունվում է՝ ասում էին հավաքագրումը դաշտային մի արեմ, թողե՛ք կամավորության սկզբունքով լինի: Արդիյան դաշտագրված հետ ամբողջ աշխարհից այդ ժամանակ զոհված եւ վիրավորված զինծառայողների համար տասնմեկ, թե տասներկու միլիոն դոլար հավաքագրվեց, հիմա մենք մի տարում տասներկու միլիոն դոլար ենք հավաքում դաշտային հավաքագրումների հաշվին: Կամավորության սկզբունքով մարդիկ, այդ, չայիս են, գլուխ ենք խոնարհում ամեն նվիրատուի առաջ, բայց ղեկ է հիշել, որ հիմնադրամը ֆան տարվա խոսում է սանձնել զոհված զինծառայողների եւ նրանց ընտանիքների առջեւ, դաշտային ենք այդ գումարը տալ: Ասված տա՛ հասուցման անհրաժեշտության ենթակա անձանց թիվն այլեւս չմեծանա:

Մենք հաշվարկել էինք, որ ամսական կես միլիարդ դրամ դաշտային հավաքագրումներից ստանալու ենք, միջինում դա ստանում ենք:

-Ի՞նչ նոր գործիքներ ղեկ է ներդնե՛ք հիմնադրամի աշխատանքում:

-Մի տարի լավ ծրագիր է հաստատել մեր խորհուրդը, կոչվում է «Հիմնադրամի դեմոստրացիա» ծրագիր: Փաթեթը դաշտային է վեց-յոթ լեզուներով: Իմաստն այն է, որ Սփյուռքում գտնվող մարդիկ, ովքեր դաշտային են իրենց համայնքներում իրականացնել հիմնադրամի ֆարգչություն՝ կամավորության սկզբունքով: Այդ մարդիկ կկոչվեն հիմնադրամի դեմոստրացիա: Նրանց համար տեղեկությունների, հաշտային տրվող հարցերի դաշտայինների փաթեթը դաշտային է, տուրով կլիմի կայքում: Այդ մարդկանց ղեկ է գտնեմք, կաղ հաստատեմք, որ նրանք իրազեկեն, դաշտայինություններ կարգան հիմնադրամի մասին, իսկ նրանց մասին էլ մենք կդաշտենք մեր կայքում:

-Ամփոփելով...

-Կուգե՛ք ընդգծել այն միտքը, որ մերը արտահովազրակալ հասուցում է, ոչ թե օգնություն, հավասար ու արդար արտահովազրակալ ենք իրականացնում՝ անկախ նրանից, հարուս ենք, թե՛ աղքատ, երեւանում ենք արդար, թե՛ գյուղում՝ նույն չափով ենք հասուցում: Մենք բարեգործական հիմնադրամ չենք, այլ զինվորին ու նրա ընտանիքին արտահովազրակալ կարուց: Օգնություն մեզ սուբյեկտիվ կա, արդիյան դաշտագրված հետ տասներկու միլիոն ստացել, տարբեր ստեղծներ կան, որ ընտանիք է եղել՝ միջին հարյուր հազար դոլար օգնություն է ստացել, իսկ ընտանիք է եղել՝ ոչինչ էլ չի ստացել, ասեմք՝ հեռավոր գյուղում արդող ընտանիք, եւ մամուլը նրա մասին չի գրել: Մենք այս խնդիրը լուծել ենք, անկախ նրանից՝ ո՛վ է զինծառայողը, հարուս է, աղքատ է, ինչ ազգի է՝ թե՛ սահման է դաշտել ու վիրավորվել է, մենք նրա կողմն կանգնած ենք հավասարության սկզբունքով: Սա անձնակազմը սկզբունքն է արտահովազրակալ հասուցումների:

Պետությունը ստեղծել է մի խողովակ, ներգրավել մորթեփոխակների, եւ քափանցիկ, հավասարություն արտահովող համակարգով երաշխավորում է, որ նվիրաբերված հարյուր դրամն անգամ կգնահատվի հասցեատիրոջը: Եթե ուզում եմ օգնել հայրենիքի դաշտայինությունը մասնակցած զինծառայողներին ու նրանց ընտանիքներին, սա անձնահոսալ խողովակն է, որը երաշխավորում է, որ ձեր նվիրաբերած մեկ դոլարն անգամ կհասնի անգամ անձնահեռավոր գյուղը:

Զրուցեց ՄԱՐԻՆԵՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԸ

Վարուժան Ավետիսյան.

«Մենք տաս ավելի դաշտային քան ենք անում սահմանին կանգնած զինվորի արածից»

իրականացնում: Գաղափարի տուրջ հավաքվել են հասարակության տարբեր ներկայացուցիչներ, որոնք բոլորը կամավորության սկզբունքով են աշխատում, ԿԲ-ի աշխատակիցները հանձնառել են անվճար աշխատել, մյուս կողմից՝ առեւտրային բանկերն են անվճար տպաստակում, ԳԲ-ների ներկայացուցիչներն են կամավորության սկզբունքով խորհրդում աշխատում: Այս բոլորը ցույց է տալիս, որ հասարակության տարբեր շերտեր կարող են համախմբվել մի գաղափարի տուրջ, աշխատել ի բարօրություն սահմանող դաշտային զինվորների եւ նրանց ընտանիքների: Սա կարելու ձեռքբերում է, որը ցույց է տալիս, որ եթե լինեն համագործակցող այլ նախագծեր, այդ մոդելը կիրառելի կարելի է դարձնել նաեւ այլ ոլորտներում:

-Չեն դադարում մնադաշտայիններն առ այն, որ այդ խնդիրները կարելի է իրականացնել Հայաստանի բյուջեի համադաշտային հասկացումներով, նաեւ հասցեական դաշտային տուրքի հավաքածու գաղափար իրականացնելով, առանց հիմնադրամ ստեղծելու...

-Տեսե՛ք անձնակազմը արգումներն ենք մեկն ինչ է՝ որ սա ղեկ է լինի հարկային մուտքերը առանձնացնելով հավաքագրում, հիմնադրամում կուսակալի, կարողանանք մորթեփոխակ կառավարում իրականացնել եւ դրանից առավելագույն եկամտաբերություն արտահանելով՝ ավելացնել ու մեծացնել հիմնադրամի միջոցները: Այդ անում ենք համագործակցելով մասնավոր կառույցների, օրինակ՝ առեւտրային բանկերի հետ, ինչը դաշտային կառուցվածքում հազիվ թե հնարավոր լինի:

-Իսկ ինչո՞վ են մոտիվացվում անվճար աշխատողները...

-Գաղափարով: Որ իրենք զինվորի կողմին են կանգնած: Երկրի սահմանը դաշտային շարժառիթն էլ գաղափարն է, չէ՛: Այսպես մտածող մարդիկ տաս են, հավասարեմ: Մենք տաս ավելի դաշտային քան ենք անում սահմանին կանգնած զինվորի արածից: Մենք 14 ամսվա ընթացքում 39 հասուցում ենք արել, գրեթե բոլորին այցելել ենք, բոլոր մարզերում, նաեւ՝ Արցախի հանրապետությունում: Տեսել ենք, որ մարդիկ զգում են, որ հասարակությունը, դաշտայիններն իրենց կողմին կանգնած են. սա է գերագույն երաշխիքը, երբ զգում են, որ զինվորն ու իր ընտանիքն իրեն դաշտային-

սակալ վճարը, որը առաջին կարգի հաշտայինների եւ զոհված զինծառայողի համար տասնվում է 200-300 հազար դրամի սահմաններում, եթե երեք եւ ավելի երեխաներ ունի՝ լրացուցիչ 100 հազար դրամ, երկրորդ կարգի հաշտայինների դաշտային այդ գումարը 100-200 հազարի սահմաններում է: Եւ դրանից հետո այդ մարդիկ ֆան տարի ամեն ամիս այդ անձնական գումարը ստանալու են: Զոհված զինծառայողի ընտանիքի համաձայնությամբ գումարը կարող է բաժանվել մի ֆանի հաշտայինների, կամ մեկ հաշտայինների՝ իրենց ներքին համաձայնության խնդիրն է: Եթե մարդիկ չեն կարող այցելել բանկ, արդար բանկն է մարդկանց այցելում-գումարները տալիս: Այս դաշտային մենք արդեն արել ենք 425 մլն դրամի հասուցում, որից 360 մլն միանվագ հասուցումներն են, մնացածն՝ անձնական վճարները: Բայց նաեւ մենք ունենք 2 մլրդ դրամի դաշտայինություն՝ ֆան տարվա անսպառների համար:

-Հետագայում, երբ հիմնադրամի միջոցներն առավել սովորական, հնարավորություն կլինի՞ վերանայել օրենքը՝ թեկուզ 2016 թվականի արդիւն զոհվածների ու վիրավորների համար փոխհասուցման դաշտային բացելով:

-Մեր խորհրդի վերջին նիստում մենք հասուցում 4 որոշում ենք կայացրել, որոնք վերաբերում են 2016 դեկտեմբերի 29-ին եւ 30-ին վիրավորված, բայց արդեն անցած տարվա հունվարին մահացած զինծառայողներին: Հիմնադրամի խորհուրդը նախորդ նիստերից մեկում արդեն իսկ որոշել էր, որ եթե տարի անփոփոխի միջոցներ գտնվեն՝ արդար այդ դեմոստրացիան էլ փոխհասուցում կարվի, եւ այժմ այդ հնարավորությունը կար, հասուցումներն արվեցին: Ասեմք, որ այդ ընտանիքները գումարներ ստացել են նաեւ այլ հիմնադրամների հաշտային, մենք միայն անսակալ վճարները ղեկ է անեմք առաջիկա տարիների: Ինչու եմ 2016 թվականի արդիւն դեմոստրացիա մասին խոսում միայն, վերջին մի ֆանի տարի նույնպես վիրավորներն ու զոհերն ենք ունեցել: Օրենքով կարավորում ունենք, որ երբ հավաքագրված միջոցները հնարավորություն տան խորհրդին՝ անդրադառնալ նաեւ նախորդ դեմոստրացիան: Ֆինանսական հզորությունից է կախված լինելու, հասկացումների չափն էլ դրանից է կախված լինելու: Դրան անդրադառնալը ֆինանսական առումով դեռ վաղ է,

որը ֆինանսությունն ու հարցադրումները, որ ստանում ենք, մեզ մղում են, որ լրացուցիչ ջանք գործադրենք իրազեկման բարձրացման ու վստահության ամբողջական գործիքներն ընդլայնելու առումով: Մեր կայքը քափանցիկ է, մեր գործունեության յուրաքանչյուր մասնական կգտնեք այնտեղ՝ չորս լեզվով: Երկրորդը՝ որդեք հիմնադրամի սօրեն կարծում են, եւ մեզ համար դա տաս կարելու է, որ մարդը թեկուզ տաս փոքր նվիրաբերություն անի, մեր մեծական նվիրատուն դառնա: Մենք ունենք նվիրատուների 35 տոկոսանոց կրկնություն, երբ նույն մարդիկ ամեն ամիս են նվիրատվություն անում: Մենք թիրախ ունենք հասնելու 60 տոկոսի, որը սովորաբար աշխարհի լավագույն բրենդների մակարդակն է: Եթե այդ տեսակետից մայե՛ք մեծական նվիրատուների ներկա դաշտային հոսանքը է:

-Իսկ մեծահարուստներն ակտիվ են:

-Մեծահարուստներն էլ են նվիրատվություններ անում: Օրինակ՝ Ազգային ժողովի դաշտային Կարեն Կարապետյանը որոշեց դաշտայինարական մեկ տարվա աշխատավարձը նվիրել հիմնադրամին: Առեւտրային բանկերի բաժնետերերն են նվիրատվություններ անում: 102 միլիոնից 86 միլիոնը Հայաստանից է, մենք ունենք Կիրոսից մեկ մեծ նվիրատվություն՝ 10 հազար դոլարի, երկու նվիրաբերություն Ֆրանսիայից, էլի մեկ անձից, դրանք անհասական նվիրաբերություն են: Նայե՛ք ցանկը, հրապարակված է: Սփյուռքի ներքին ավելին է, Սփյուռքը ղեկ է ակտիվանա: Մենք համեմայնողորմ այդ ուղղությամբ իրազեկման հարցերը լուծում ենք՝ կայքով, սոցիալական ցանցերում, հարցազրույցներ ենք տալիս Սփյուռքի ՉԼՄ-ներին, Armenian Mirror-Spectator-ը մեկ տարի է, ինչ մեր գովազդն ամեն տարբա՞ր տարում է: Մենք աշխատում ենք հայաստանյան եւ սփյուռքյան բազմաթիվ կառույցների հետ, որոնք նվիրաբերություններ են հավաքագրում: Սփյուռքից տաս գումարներ, իհարկե, տարբեր հիմնադրամների գալիս են, մենք նաեւ այդ առումով ենք մրցակցությամբ մեզ:

-ՊՆ-ն հոսքերը համակարգելու խնդիր չի դնո՞ւմ:

-Դե նախարարը բազմիցս դա հայտարարել է, զինծառայողներին ու նրանց ընտանիքներին օգնել ցանկացողներին բազմիցս մասնացույց է արել բոլորին հավասար, արդար սկզբունքով օգնող մեր հիմնադրամը, բայց ուղղակի,

ԵՐԿԱՆԴ ԱԶՍՅԱՆ

Դեհրոյթ, ԱՄՆ

Թուրքիայի նախագահ Ռեջեփ Թայիբ Էրդողանն իր սեփական անձի վաթսրագույն թեմանին է: Նա բավական խելացի գեներալ է աշխարհին հավաստելու, որ իր առաքելությունն էր իր երկիրը միջնադարից սեղանի վրա դնելու արդի, ժողովրդավարական դարաշրջան: Նույնիսկ արեւմտյան դեկլարանտ սկեպտիկ Թուրքիայի մասին խոսելու նորմալ իսլամական աշխարհի համար օրինակելի երկիր, որտեղ ժողովրդավարական արժեքները միահյուսվել են իսլամական կառույցների հետ: Մահմեդական այլ երկրներ սկսեցին մրցել նրա հետ, նույնիսկ արդյունքի հասնելու համար:

Նման դասարանի ստեղծումը լայն հնարավորություն սկսեց Էրդողանին ՆԱՏՕ-ի միջոցով վերագրելու իր բանակը եւ արագ սեմոթորով զարգացնելու երկրի սնտեսությունը:

Այդ բոլոր Էրդողանի շնորհիվ Հայաստանին ընծայված նվերներն էին:

Ներկայիս Թուրքիան Երզնա-Ջալալի փոլուն է գտնվում՝ օտարացված Արեւմուտքի կողմից, զանազան թելերով կաղված Արեւելի հետ, բայց դեռեւս հավասով լի, որ կկարողանա հաջողությամբ դուրս գալ այդ ճահճից:

Շաֆաբը, որին դասարան էին կանչել Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու համար, հետեյալ բառերով է նկարագրում ժամանակակից Թուրքիան:

«Դժբախտ է այն երկիրը, որ ասում է իր մտավորականներին: Թուրքիան, իմ հայրենիքը, այդուհի վայր է: Այսօր կառավարման լրացվածից հետո հետզհետե ավելի զանազան դիվային հանդերձանք հազցնում մտավորականներին, դարսավանդի ենթարկում նրանց սոցցանցերում՝ «արեւմուտքի հետ համագործակցողներ» կամ «դավաճաններ» որակելով, բանտարկում, դաժնալուծում կամ երկրից արսախանում նրանց: Նման Կաֆկայան դասավարության՝ ցնահ բանար-

րունք թվում են դասավորներ եւ ոսկիանոթյան աշխատակիցներ, հեռացված են իրենց դասընկերներից: Մոռալ աղաքա է սղասում Թուրքիային: Ալթանի նման մտավորականները աստիճան էին եկել մարդկային դիմագիծ հաղորդելու համար Թուրքիային: Երբ վեց տարի առաջ Ալթանը Մ. Նահանգներ էր այցելել, նա ոչ միայն ճանաչել էր Հայոց ցեղասպանությունը, այլև նշել էր, որ իր կարծիքով Թուրքիան դեռ լավ էր փոխվել: «Դուրս է փոխվել Թուրքիայի մասին ձեր դասկերպումները: Գուցե դրանով օգնեք, որ Թուրքիան փոխվի», ասել էր նա:

Վաղամեռիկ Հանս Դինը միտնույն ուղերձ էր հղել աշխարհին: Հակառակ Դինի ողբերգական վախճանին, Ալթանն այդ ժամանակ դեռ հավաստում էր, որ Թուրքիան ճիշտ ուղու վրա է: Իր ուղերձով նա փորձում էր մարդկային կերտարանի հաղորդել Թուրքիային: Նա զանազան էր, երբ իր հանրային ելույթներից մեկի ժամանակ ասաց. «Հավաստեցի ինձ, թուրքերն էլ սիրո ու խիղճ ունեն: Մեզ

հույսեր է փայլախոսում, որ Թուրքիայի նման, Ամերիկայում էլ դասավորները կարող են մահաճորտներ գործել եւ Գյուլենին հենց այնպես հանձնել Ամերիկային: Նախկին երկու դասակարգների՝ Էրդողանի եւ Գյուլենի միջեւ տարաբանությունը չարիքի բոլոր սակ թափված բարիք է: Քանի որ վերջինս (Գյուլենը) ավելի զգուշավոր եւ բարեկիրք մեթոդներով է փորձում տարածել իսլամը: Այդ դավանանքը Մ. Նահանգներում տարածում է գտնում հարյուրավոր շարժարկի դրոշմների միջոցով, որոնց կառավարումը հանձն է առել Գյուլենի «Հիզմետ ընկերությունը»՝ Մ. Նահանգների հարկաւորների հաւաքին: Նույն գործելաճը կիրառվում է նաեւ այլ երկրներում: Երկու անհասների թեմանությունն առնվազն չեզոքացնում է միմյանց ջանքերը՝ ծնունդ տալու իսլամի նոր մի դրսետրման, որն ավելի չափավոր է թվում, բայց կարող է խիստ վստահավոր դառնալ: Որտեղ եւ որտեղ ժամանակ, որ փառաբանությունն ու կրոնը միախառնվում են, արդյունքը դաշտուցիկ կարող է լինել:

Էրդողանն աղաքուցել է, որ ինքը Մեծավոր Արեւելում Արեւմուտքի կեղտոտ գործերն իրականացնող անհրաժեշտ չարագործն է: Բայց այդ դասակարգությունը կասարելուն զուգահեռ նա իրեն եւ իր վարչակազմի իսլամական փառաբանություններին է դավաճանում: Շուտով դարձվելու է, որ 80 միլիոն փառաբաններին բանտարկված դառնելու ու Արեւմուտքի եւ Արեւելի գերագույն ղեկավարությունների հետ աշխատողությամբ զբաղվելն այնքան էլ հեշտ գործ չէ մեր ժամանակների նոր սուլթանի համար:

Դասավորներ լսելուց հետո Ալթանը ողբացել էր իր ճակատագիրը գրելով. «Մեզ երբեք չեն մեր, եւ մեմ կմահանանք բանտարկուցում»: Էրդողանի ներկայիս վարած անկայուն եւ անհաստատական փառաբանությունը վստահորեն արագացնելու է իր իշխանության անկումը եւ հերքելու է Ալթանի կանխագուշակումը:

Թարգմ. ՆԱԿՈՒՅ ԾՈՒՆԻԿՅԱՆԸ (The Armenian Mirror-Spectator)

Պատիժ՝ առանց ուժի

անհրաժեշտ է առաջ գնալ հաղթահարելու համար 1915-ի արյունոտ վերջնագիծը»:

Ճակատագրի հեղանակով Թուրքիայի «խիղճը» իրեն անգամ չխնայեց, էլ ուր մնաց, որ խնայեր իր հայ ունկնդիրներին:

Երբ հեղաշրջման փորձը սաղավեց, Էրդողանը խանդավառված նշեց, որ «դա Աստուծո կողմից ուղարկված դարձեւ էր»: Եվ իրոք, նա այդ դասավոր օգտագործեց հաշիվները մաքրելու համար իր բոլոր թեմաների հետ եւ երկիրը գլորելու ցած՝ դեռի ստորերկրյա զննանք: Իր գլխավոր թեմանի Ֆեթուլլահ Գյուլենին նա մեղադրում է երկրի դաստիարակ բոլոր դժբախտությունների մեջ եւ Մ. Նահանգների իշխանությունների հետ ունեցած իր խնդիրներից մեկն էլ այն է, որ Վաշինգտոնը հրաժարվում է Գյուլենին արսահանձնել Թուրքիային, որտեղ նրան դասավորություն է սղասում: Էրդողանը

Բայց երկար ժամանակ չդաժնացվեց նրանից ցույց տալու համար իր իրական դեմքը. նա ֆանդեց Մուսթաֆա Քեմալ Աթաթուրքի աշխարհիկ «բարեփոխումների» անբողջ կծիկը. փողը՝ չադրան վերադարձեց կանանց եւ դուրանը՝ մարդասաներին, որոնք սնկի նման հայցնվեցին ամենուրեք: Թուրքիայի հասարակության եվրոպականացած հասկածը հանկարծակի եկավ իր սեփական երկրում օտարացված զգալով իրեն: Նորբեյյան մրցանակակիր Օրհան Փամուկի եւ միջազգային ճանաչման արժանացած վրդազիր Էլիֆ Շաֆաբի նման գրողներ չկարողացան հարմարվել իրարությանը: Էրդողանն ու իր ԱԿՔ կուսակցությունը արհամարհեցին օտարացված այդ հասկածին: Նրանց համար ավելի կարեւոր էր աղաքի վերանախնայող գյուղացիների փլեյները, որոնցով կարողանային 51 տոկոսի շեմն անցնել եւ երկիրը եւ մղել դեռի միջնադար:

Արքեպոստոս իր նոր ձեռք բերած իշխանությունը, Էրդողանն սկսեց փայլախոսել իր օսմանյան երազանքները՝ երկրի ներսում ճնշելով բնակչությանը, իսկ միջազգային աստիճանում թող փչելով դաժնակիցների աչքերին: Սակայն նա հայցնվեց նեղ դրության առաջ, որտեղ հույսը կարող էր դնել միայն իր նման բռնասիրական իշխանությունների վրա, ինչպիսիք են Ռուսաստանը, Չինաստանը եւ Իրանը:

Թուրքիայի Երզնա-Ջալալի դեռի իրավազուրկ կարգավիճակ նոստեց Հայաստանին արեւմտյան աշխարհում, բայց ոչ ինքն արեւմտյանի՝ Ռուսաստանի եւ Իրանի Երզնան: Գերմանիան, Նիդեռլանդներն ու Չինի Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու բանաձեւեր ընդունեցին: Մի դաժն մուսուլման Եգիպտոսն ու Իսրայելը սարվեցին այդ գաղափարով:

կության (առանց վաղաժամկետ ազատարարվելու իրավունքի) ենթարկվեցին փետրվարի 28-ին ակամավոր վրդասան եւ խնդրագիր Ահմեթ Ալթանն ու իր եղբայրը՝ Սեհմեթ Ալթանը, սնտեսագիտության դոկտորն ու փառաբանական մեկնաբանը: Նրանց մեղքն այն էր, որ 2016-ի հուլիսյան հեղաշրջման փորձից մեկ օր առաջ հյուրընկալվել էին հաղորդավոր Նազիլ Իլիչչակի հեռուստադրոն: Նրանց եւ Իլիչչակին ներկայացված մեղադրանքն էլ այն էր, որ հաղորդման ընթացքում «ենթագիտական ուղերձներ» էին փոխանցել հեղաշրջման վերաբերյալ: Այս դաժն դասավորչին ուրիշ բացատրություն չի կարելի տալ, քան նշել, որ դա դարձադեպ ուրվականների սարսաղագրեցիկ ուր է»:

Ահմեթ Ալթանը ձախակողմյան հակումներով մտավորական է եւ հիմնադիր խնդրագիրն էր «Թարաֆ» թերթի, որն Արեւմուտքում որդեաք արժանահավաս աղբյուր էր ճանաչված: Նա նաեւ վրդասան է, որ ճակատագրի հեղանակով մի գիրք է գրել, որտեղ հերոսը, ինչպիսիք էր «Ես դեռի Հադեսի թագավորությունն են գնում: Քայլում են խավարի միջով ինչպես մի ասված, որն իր սեփական ճակատագիրն է կերել: Ին նախասիդն ու ես միասին անհետանում են մթության մեջ»: (Էսսեն տղազրվել է «Նյու Յորք Թայմսում»):

Ալթանն ու եղբայրը միայնակ չեն: Բանտում արդեն 100 լրագրող կա: 50 հազար փառաբաններ կալանավորված են, իսկ 250 հազար ուրիշներ, ո-

Գեղ Երբայանը Նյու Ջերսիում

Ալանյան օվկիանոսը հասելով բրիտանահայ երաժիշտ, դերասան եւ կասակերգու Գեղ Երբայանը փետրվարի 4-ին Մաուայի (Նյու Ջերսի) ավագ դպրոցում Հայ օգնության ընկերության (Armenian Relief Society) կազմակերպած զվարճանքի միջոցառմանը հաճելի դաժն էր դարձնել ունկնդիրներին:

Մրցանակակիր կասակերգու-դասակահարը երկու ժամ անընդհատ ծիծաղի հաճելի մթնոլորտ է ստեղծել համեմատելով իր սրամտությունները դաժնամուրային եւ վոկալային անթերի կասարումներով:

Անգլիայում արայական ընթանի առաջ ելույթ ունեցող հայորդին հանդիսատեսի ուշադրությունը լարված էր դաժն մերք ընդ մերք հետաքրքրական դրվագներ դասնելով իր տարբեր երկրներում (այդ թվում նաեւ Հայաստանում) ունեցած փորձառությունների մասին:

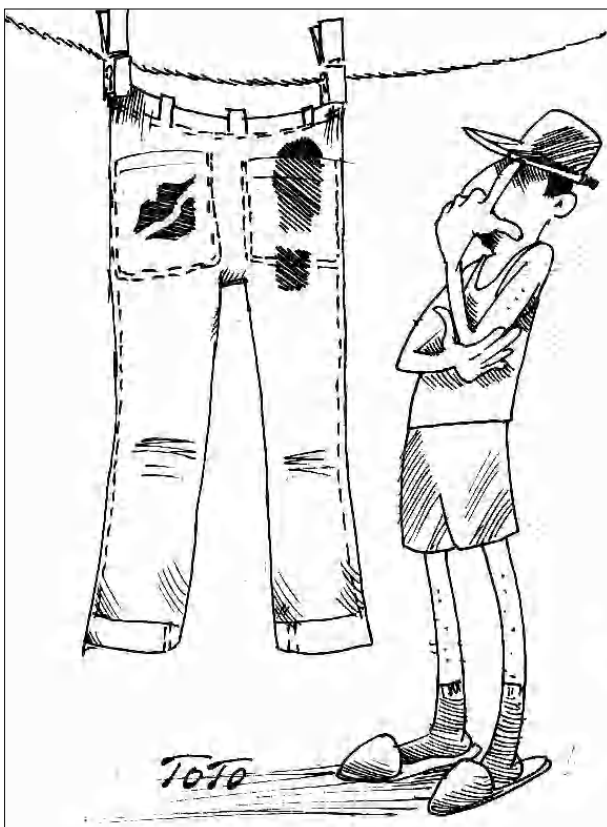
«Ես զանազան Երբայանի աշխարհում, բայց ամենամեծ փորձառությունը ձեռք բերեցի Հայաստանում, որտեղ վավերագրական ֆիլմ նկարահանեցի «Բացահայտված Հայաստանը» խորագրով: Այնտեղ հարցազրույցներ են ճանաչված հայ դեմքերի՝ Շառլ Ազնաւուրի, Հենրիկ Միսիթարյանի, Ջիվան Գասարյանի եւ այլոց հետ: Հիացած էի սեղանի հայերի մտավոր ընդունակությունները տեսնելով: Խիստ տղապորիչ էր հանդիպումս «Թումո» կենտրոնում դասանիների հետ, որոնք ռոքոքոստեյնիկայով էին զբաղված: Ես դա եմ ցանկանում աշխարհին ցույց տալ», նշել է Մայմոն Կոուելի «Բրիտանացի տղադուներ» հաղորդաբարի կիսաերգափակիչ փուլ հասած Օրբայանը, որն այժմ Երբայանության է դուրս եկել:

Կազմակերպիչներն անունից նրան շնորհակալություն է հայցնել Զնար Զիլեյանը եւ նվիրել դասակիր հուշատախտակ:

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Տարբեր բարբեր

Այն, ինչը Թրամփի խոսքերով հնարավոր չէր անցյալ տարվա հոկտեմբերին, նույն Թրամփի խոսքերով հնարավոր եղավ այս տարվա մարտին։ ԱՄՆ ղեկավարող Թրամփը Թիլերսոնը դաժանորեն արվեց ու այդ մասին հայտնեց ինքը՝ նախագահ Թրամփը, ոչ թե Սոցիալական Դեմոկրատիկ Կուսակցության անդամ Թրամփը, այլ Twitter-ի սեփական էջում։ Հիշեցնենք, որ Թրամփ-Թիլերսոն հակասությունների կամ սարսափալիցությունների մասին արդեն սեական ժամանակ է նույնիսկ ՌԴ ԱԳՆ ներկայացուցիչ Մարիա Զախարովան է խոսում՝ իր ամենամայա ձեռագրությունների ժամանակ, ավելին՝ այս թեման հենց ամերիկյան ՋԼՄ-ների ուժադրության կենտրոնում էր, ու Սոցիալական Դեմոկրատիկ Կուսակցության անդամ Թրամփը իր խոսքերով արդ լուրերը, դարձվեց՝ դրանք իրական են։ Ամեն դեպքում Թրամփը Թիլերսոնին զործից հանելու իր որոշումը հիմնավորել է հանգամանակով, որ իր ելույթի մեջ Թրամփը իր խոսքերով սարսափալիցություններ կան՝ աշխարհաբարձարական տարբեր հարցերի շուրջ։ Ըստ վերլուծաբանների, այդ հարցերից ամենակարևորը Իրանի միջուկային համաձայնագիրն է, որից Թրամփն ուզում է դուրս գալ, Թիլերսոնը, ինչպես հասկանում ենք՝ ոչ։ Բացի այդ, չի բացառվում, որ Թիլերսոնը այդքան էլ համաձայն չէ Թրամփի հետ, որը հայտնել է Կիմ Չեն Ընի հետ հանդիպելու իր լրագրողական մասին ելույթում է Փենյանցից հյուրեր ընդունել կամ ինքն այնտեղ հյուր գնալ՝ այլ թիմով։ Մի խոսքով, ԱՄՆ ղեկավարողությունն այսուհետ կզբաղվի Չեխիայի հետ հարաբերությունների դաժանաբանությունների դաժանաբանությունների հարցերով, որ իր համար, ինչպես եւ նախագահ Թրամփի, ամեն

նակարեւորը ԱՄՆ ժամանակ է, նոր մյուսների, այդ թվում՝ ԱՄՆ դաժանաբանների։ Այս ամենը, ամուսն կարտու է, բայց ինձ անձամբ Թիլերսոնին դաժանաբան անելու Թրամփի որոշումն ստեղծում է ամենամայա կարտու թվաց ԱՄՆ նախագահի հետեւյալ նախադասությունը։ Հայտարարելով, որ ղեկավարող Թիլերսոնը աշխարհաբարձարական է, Թրամփն ասում է՝ **Մարդուն են նրան հաջողություն է վստահ են, որ նա հիմա ավելի երջանիկ կլինի**։ Հրահր։ Պատկերացնում եմ նման բան Հայաստանում։ Ամեն նախագահ Սարգսյանը դաժանաբան է անում ՊՆ ղեկավար, օրինակ՝ Սեյրան Օհանյանին եւ ասում է՝ *մարդուն են դարձնում Օհանյանին հաջողություն է վստահ են, որ նա հիմա ավելի երջանիկ կլինի*։ Կամ դաժանաբան է արվում վարչապետ, օրինակ՝ Հովիկ Աբրահամյանը, եւ ինչպես է նույն հայտարարությունը նախագահից։ Ես վստահ եմ, որ եթե այսպես լինեք, մեր երկրում չնչին, բայց կարտու բան կփոխվեք, օրինակ Սեյրան Օհանյանը այլևս չէր մտածի ֆուտբոլականություն մտնելու մասին եւ իր համար երջանիկ կարտու, մանավանդ, որ դրա համար ամեն ինչ եւ մեկին ունի։ Հովիկ Աբրահամյանը՝ նույնպես, չէր հիշի զանազան առումներ եւ գեղատեսիլ ու հանգիստ կվայելեք Արարատ լեռան տեսարանը՝ հայրենի Արարատի մարզում... Բայց, ֆանի որ այս մարդկանց դաժանաբան են արել ու հաջողություն չեն մարտել, ավելին, ֆանի որ Հայաստանում՝ նախագահից սկսած՝ Միջայան գյուղի դուրսից հավաքարարից վերջացած վստահ են, որ երջանկությունը դաժան ունենալն է, նրանք իրենց նորից են նետում ֆուտբոլականության մեջ՝ կորցրածը հետ վերադարձնելու հույսով։

Թրամփը նաեւ ասել է, որ իր ելույթի հարաբերությունները մնում են լավ։ Պատկերացրե՛ք, Սեթ Սարգսյանը հայտարարում է՝ **Իմ եւ իմ մարտական ընկեր Սեյրան Օհանյանի հարաբերությունները մնում են լավ...** Զե, ես հասկանում եմ, որ Թրամփի եւ Թիլերսոնի հարաբերություններն ամենայն հավանականությամբ լավ չեն, ավելին՝ Թիլերսոնը հենց հիմա վստահ է մտածում Թրամփի մասին, բայց խոսքը, հայտարարությունը, ասելը, ...գեղատեսիլ է, չէ՞, դաժանաբան է, չէ՞, դաժանություն ու աշխարհի ամենահզոր դաժանություններից մեկն այսպես են ստեղծում ու դաժան, չէ՞...

(Գ)երանի ֆիններին

Հայաստանից ֆինլանդիա չեն գնում։ Դե այսինքն ես չգիտեմ մի հայաստանցի, որը ասի, որ այստեղ իրեն ամեն ինչ հոգնեցրել է, փողի դակասը, սիրո դակասը, ուժադրության դակասը, հնարավորությունների դակասը, մի խոսքով՝ երջանկության դակասը եւ ինքը որոշել է վաճառել երեխանյականոց բնակարանը, ավստրեյական, դուրս գալ աշխարհաբարձար, վերցնել գեղատեսիլ եւ իմաստուն կնոջն ու առայժմ միայն գեղատեսիլի դաժան ու մեկնել ֆինլանդիա՝ մեծական բնակության։ Ֆինները մեզ մի տեսակ անհասկանալի են, ոչ ռուս են, ոչ ամերիկացի, ոչ գերմանացի կամ ֆրանսիացի, ոչ էլ անգամ թուրք, որ զանգվածաբար մեկնենք։ Ֆիններն ու երանի իրենց։ Բանն այն է, որ մարտի 14-ին ՄԱԿ-ը հրապարակել է հեթանոսական The World Happiness Report-ը, ըստ այդմ՝ աշխարհի ամենաերջանիկ երկիր է հռչակվել հենց ֆինլանդիան, ընդ որում՝ առաջին անգամ իր ավելի ճիշտ ՄԱԿ-ի հիշյալ գեղատեսիլության մեջ։ Վերջին տարիներին աշխարհում ամենաերջանիկը համարվում էին նորվեգացիները, բայց ընթացիկ տարում ֆիններն առաջ են անցել հարեաններից, ու Նորվեգիան հիմա երկրորդն է ցուցաբերում։ Երրորդը Դանիան է, հետո Իսլանդիան, Ըվեյցարիան, Նիդերլանդները, Կանադան, Նոր Զելանդիան, Ըվեյցարիան եւ Ավստրալիան։ Եթե հետաքրքիր է, աղա ասեմ, որ Հայաստանն այս ցուցակում առաջատար չկա։ ՄԱԿ-ի անդամ 156 երկիր կա, բայց Հայաստանը չկա։

Չեկույցը կազմված է հազարից ավելի մեծություններում կյանքի տղամարդ սեռը ունեցողները, սոցիալական աջակցությունը, կոռուպցիան եւ որոշ այլ ցուցանիշներ։ Ընդ որում, գեղատեսիլի հետքերը հազարի են անել նաեւ երկրներում բնակվող ներգաղթյալների վիճակը։

Ի դեպ, ներգաղթյալների մասին։ Հայաստանում, երեւի կիսաստեղծ, ներգաղթյալներ կան, բայց միայն Սիրիայից են, միայն հայ են ու ամենեւին էլ ներգաղթյալ չեն, այլ վերադարձած են։ Ամեն դեպքում այդպես ենք ասում, չնայած ո՛չ իրենք են այդպես մտածում, ո՛չ էլ մենք։ Իսկ այ Հայաստանից մեկնողներ... Մի բարեկամ ունեմ, որն արդեն ամբողջ է Լոս Անջելեսում, իր ասելով՝ օվկիանոսից փչեց հեռու։ Ինչու արդեն, ֆանի որ ինչ ճանաչում են նրան, երբ գնում էր Ամերիկայի մասին։ Ամեն տարի «Գրին ֆաթս» խաղարկության եր մասնակցում, վերջը՝ երկու տարի առաջ ասեց։ Այստեղ հոգեբան էր աշխատում, չնայած հոգեբանները Հայաստանում չեն աշխատում, ուղղակի լինում են. ազգային առանձնահատկություն է։ Իսկ այնտեղ ռեսուրսանք մեծեցրել է։ Հաճախ ենք խոսում իրար հետ։ Միտ զգացել եմ, որ չնայած ասում է, թե գործերը լավ են, բայց մի տեսակ ինքն է, դե այսինքն երջանիկ չէ։ Վերջին անգամ հարցրեցի, թե ի՞նչ խնդիրներ ունի։ Սկզբում լռեց, հետո ասաց՝ ոչ մի, հետո ես տնդեցի, եւ նա ասաց. «Գիտե՛ս, ասաց, երբ այդտեղ էի ու ամեն օր ուզում էի Ամերիկա գալ, ինչ-որ բաներ էի միտ անում, որ սացվի գալս, չգիտեմ, մարդկանց հետ էի հանդիպում, անգլերեն էի սովորում, ...եկա, ու հիմա չգիտեմ, թե ինչ անեմ, մի տեսակ, ոնց որ էլ բան չկա անելու, ամեն ինչ լավ է, ամեն բան կա, այնպես է, ինչպես միտ են ուզել, դասկերացրել ու երագել, եւ հիմա՝ վերջ։ Վերջի զգացողությամբ եմ ամբողջ, էլ բան չեմ ուզում, իսկ դա ինչ է»։

ՄԱԿ-ում, վստահ եմ, տեղյակ չեն իմ այս բարեկամի մասին ու նա ամբողջությամբ, հակառակ դարձաբան ֆիններին ամենաերջանիկը չէին ճանաչի. բանն այն է, որ մարդիկ երկար ամբողջ են, սոցիալական աջակցություն ստանում են, կոռուպցիա չունեն (ավելի ճիշտ՝ չեն զգում), ներգաղթյալներին ընդունում են, ինչպես ֆինները՝ ֆիններ, մի խոսքով... Էլ բան չունեն անելու։ Օրինակ Նորվեգիան ունի, դեպք է հաջորդ տարի նորից ամենաերջանիկ երկիր դառնա, Դանիան ունի, Իսլանդիան ունի... Հայաստանն էլ ունի եւ իրականում հենց դա է երջանկությունը. Ամերիկայում ամբողջ հոգեբան բարեկամս է ասում։

Բակո Սահակյանն ուղղակի այցելել է ԱՄՆ

Բակո Սահակյանը մեկնել է ԱՄՆ։ Նախագահ Թրամփն անուստ նրան չի ընդունելու, Արցախի նախագահին նոր ղեկավարող Մայք Դոնոֆան էլ չի ընդունի, փոխարենը Բակո Սահակյանը եղել է ԱՄՆ Կոնգրեսում։ Ի դեպ, վերջին 16 տարվա ընթացքում սա Արցախի Հանրապետության նախագահի առաջին այցն է ԱՄՆ։ Կասե՛ք՝ դաժան, կամ դաժանաբան, կամ աշխարհաբարձար, կամ միջոցառված հարաբերություններն ընդլայնելուն միջաված, բայց, ինչպես գիտեմք, Հայաստանի Հանրապետությունը չի ճանաչել Արցախի անկախությունը, հետեւաբար դեպք է սահմանափակվել միայն նշելով, որ Բակո Սահակյանն այցելել է ԱՄՆ, ուղղակի այցելել է։

Արցախի նախագահից առաջ ԱՄՆ-ում էր ՀՀ ԱԺ դաժանությունը։ Իմիջիայն, հայ դաժանությունների այցը կարելի է նույնիսկ աննախադեռ անվանել, ֆանի որ դաժանության մեջ երբեք Հայաստանից այդքան մեծ թվով դաժանավոր Միացյալ Նահանգներ չէր մեկնել։ Նույն Կոնգրեսում հանդիպումներից մեկի ժամանակ սեմասր Զըրֆը դաժանել է, որ եթե ինքը մի ֆանի տարի առաջ հայադրեցանական շփման գծում էր, հայ զինվորը փրկել է իր կյանքը։ «Մենք կանգնած էինք առաջին գծի վրա ու հանկարծ հայ զինվորը բռնեց իմ օձիքից ու ինձ ներքեւ հրեց։ Նույն դաժան ադրբեջանցիները կրակեցին ու ես հասկացա, որ զինվորը փրկեց իմ կյանքը», ասել է սեմասր Զըրֆը։

Դժվարանում են ասել՝ Բակոյան լսել էն արդյոք սեմասր Զըրֆին, բայց հայա-ամերիկյան այս իրադարձություններից

բարկացել են։ Հետո, երբ բարկությունը անցել է, բոլորով հավաքվել են Իլիամ Ալիեւի մոտ եւ խորհրդակցություն անցկացրել։ Ընդ որում, երբ նրան տեղեկացրել են, որ Բակո Սահակյանն էլ է վաճառված, Ալիեւն ասել է՝ «Բակո Սահակյանն ո՞վ է»։ Մարդիկ էլ, հանգիստ դաժանաբանել են՝ Արցախի նախագահը, չէ, արդարության համար ասեմ, որ ասել են՝ **Ղարաբաղի նախագահը**, բայց սա այն դեպքն է, երբ կարտուր չէ՝ Արցախը՝ Արցախ է, թե՛ Ղարաբաղ։ Մի խոսքով, հենց Ալիեւին էլ կարգադրել է բողոքի ցույց հղել ԱՄՆ, հղել են։ Բակոյան ԱՄՆ դեպքում լինում էլ դաժանաբանել է, նախ, ըստ արդեթանական լրատվամիջոցների, շեքելով այն, որ ԱՄՆ-ն, ինչպես եւ աշխարհի բոլոր դաժանությունները, այդ թվում Հայաստանը, չի ճանաչում Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը։ Հետո դեպքում նրանում արդարանալ է. «ԱՄՆ-ն աջակցում է Միսսիսիպիի ջանքերին եւ ԼՂ հիմնահարցի կարգավորմանը՝ սարածային ամբողջականության եւ ազգերի ինքնորոշման իրավունքի սկզբունքներին հիմնավոր»։

Թե այս դաժանաբանից ի՞նչ է հասկացել Բակոյան, նորից կոժվարանամ ասել, զուգեց հենց հիմա դեռ փորձում են հասկանալ։ Բայց ասեմ, հետխորհրդային տարածքում առկա այլ հակամարտություններում, օրինակ Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի, Մեծնիստի, Ղրիմի (ներդրություն են խնդրում ռազմավարական դաժանակցից՝ Ղրիմը հակամարտություն անվանելու համար), ԱՄՆ-ն շեքում է, որ դրանք դեպք է լուծվեն բացառապես սարածային ամբողջականու-

թյան սկզբունքի իրացմամբ, մինչդեռ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցը, փաստորեն միակն է հետխորհրդային ողջ տարածքում, որտեղ, ըստ ԱՄՆ-ի, լուծումը դեպք է գտնել նաեւ ինքնորոշման իրավունքի իրացմամբ։

Բայց ավելի շուտ գրումայստեղ Հաիդար Մամեդյարովը կհարթի աշխարհի չեմոդոնի հավակնորդների մրցաւարում, աղա եւ աշխարհի չեմոդոն Մագնուս Կարլսենին, ֆան Բաբուն կհասկանա այս ճամարությունը ու կհաճակի դրա հետ։ Պատահական չէ, որ նույն այս օրերին Ադրբեջանը լայնամասշտաբ զորավարություն է սկսել՝ 25 հազար զինվորականի ներգրավմամբ։ Ընդ որում, զորավարություն անելու ցանկության, ժամկետի, զորի եւ գեմի տեսակի ու ֆանակի մասին Բաբուն նախորք տեղյակ չի դաժանել ԵԱԿԻ-ին, ինչը անել դարձավոր է՝ համաձայն Վիեննայի 2011-ի փաստաթղթի 5-րդ գլխի 40.1.1-րդ ենթակետի։

Ինչպես ասել, որ էլ չխախտի՞, ստիպել, ասեմք Բաբուն ԱՄՆ դեպքում ասումը հանդես գա հայտարարությամբ ու ասի՝ «Հարգելի դարձն Ալիեւ, Ղուր 2011-ին Վիեննայում ստորագրել է մի փաստաթուղթ, որն այսօր խախտում եմ, ուսի կոչ ենք անում անհատաղ դադարեցնել ադրբեջանի զորավարությունը։ Առայժմ կոչ ենք անում»։

Բայց այսպես կլինի, եթե սեմասր Զըրֆը հանկարծ ընտրվի ԱՄՆ նախագահ։ Ցավով նա նման ցանկություն չունի, չնայած... Եթե ընտրվի էլ կար չունի, միևնույն է, ԱՄՆ-ն, ինչպես եւ Հայաստանը, չի ճանաչում Արցախի անկախությունը։

Տերիֆ Է Մոսկվան խաղա Բաֆվի կանոններով Նախագահ Սահակյանը ԱՄՆ Կոնգրեսում Խսկ ե՞րբ Ռուսաստանում

Մեր: Ըստ որում, ղաժժոճնական Փարիզը հայտարարում է, որ ինճը հեժեուում է ԵԱԴԿ Միճսկի խճքի սկզբումճնեղին, հանդես է գալիս ԼԴ հակամարտության դիվանագիժական կարգավորման օգժին եւ ձեռնդդահ է ճնում Արցախի Դանրադեսության անկախության ճանաչումից:

Իրեն ուրիժ կերդ է դդահում Մոսկվան: Փաստորեն բոլոր ճակարդակներում նա Երջափակում է Սեժիանակերժի հեժ փոլիսհարաբերությունների կառուցումը առանց նրա կարգավիճակի ճանաչման՝ ի հեճուկս Վաժինգտոնի եւ Փարիզի փայլերի: Մոսկվան չգիժես ինչու կանգնած է Բափի դիրքում՝ «բացառում, այլ ոչ թե ներգրավում», ինչը հագիլ թե հանդարտասալիանի Ռուսաստանի իրական Եաիերին: Պեժ է խոսոսվանել, որ իր ճուսասանցի լրբբիսների վրա հեճուկղ ադրբեջանական դիվանագիժությունը այս ուղղությամբ նկասեղի հաջողությունների է հասել եւ հճժորեն ճաներում է՝ օգսվելով ԵԱԴԿ Միճսկի խճքի հանանախագահ երկրների սարաճայնություններից: Միեույն ժամանակ ակնհայտ է, որ Մոսկվայի եւ Սեժիանակերժի ոչ դաժոնդանկան Եփուճները կարող էին նդաստել Բափու-Երեան հարաբերություններում լարվածության ճեղմացմանը:

Եվ ահա առաջին դարադոբը: Ռուսաստանը եւ Դայասանը ճազմավարական գործընկերներ են, ԴԱԴԿ եւ ԵԱՏՍ անդամներ, միչդեռ Ադրբեջանը վարում է, փաստորեն, արեւնսանես արսափն փաղափականություն, Թուրքիայի հեժ ունի ճազմասեղինիկական հանագործակցության դայմանագիր, հայտարարում է ոչ թե ճուսական, այլ եվրոդամես կողմնորոճան ճասին:

Երկրորդ դարադոբը. Երեանն ու Բափուն միասին, թեեւ սարբեր արահեսներով, Եարժվում են դեղի Եվրոդդա, որեղ, ի դեղ, Երեանի եւ Սեժիանակերժի դիվանագիժությունը սկսել է հասնել նկասեղի հաջողությունների: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, նա, գործելով Միճսկի խճքի դաժոնդանկան կանոններով, հայնսվում է մեկուսացման մեղ՝ հրաժարվելով ԼԴ հակամարտության կարգավորմանն ուղղված սեփական նախաձեռնությունների առաջադրումից:

Պա ճազմավարական լուրջ սխալ է, որի հեժեաննները կդառնան սարաճաժաժից Ռուսաստանի դուրսնդումը եւ սարաճաժաժանային անվսանգության հանակարգի կառուցման գործում Արեանսփի կողմից նախաձեռնությունը ժիրանալը: Միայն ՌԴ արգործնախարարության մեթորդա միամիժ սրոցկիսները կարող են հավսալ այն բանին, թե Մոսկվա-Անկարա-Բափու դաժիբը սարաճաժաժանում կանրադոդի Ռուսաստանի դիրքերը: Ժամանակին այդ ուղղությամբ Աթաթուրբը Սսալինից ակելի խորանակ գսնվեց:

Այժճ նույն խաղը կարող են խաղալ Ալիեւն ու Երդողանը Պուժիճի դեճ:

Պարզեմն ներկայիս աժխարհափաղափական դասավորվածությունը: Ռուսաստանին Երջանցելով՝ Բափի էնեղեղիկ նախագծերն իրականացնելու նդասակով նախ Ադրբեջանը, աղա նաեւ Վրասանը առավելագույն ջաներ գործադրեղին ԱՄՆ-ին եւ Թուրքիային սարաճաժաժան բերելու համար: Ռուսաստանին հաջողվեց անրադոդվել միայն Դայաստանում: Դասեղով բոլոր ճաններից, ակելի ուժ ԱՄՆ-ը եւ նրա եվրոդդական դաժոնակիցները անաղոնուկ սկսեղին հեռանալ ԼԴ հակամարտության նկասմամբ հավասար հեռավորության սկզբումից, մինչդեռ Ռուսաստանը Եարունակում էր խաղալ անկախ իրավարարի դեղը: Ու թեեւ ուժերի հավասարակոռությունը փոլիսհասուցվում էր Դայաստանին գեմի մասկարամամբ, դա Երեանի կողմից խորացում էր եւ խորացում է Ռուսաստանի փաղափական անվսահոությունը: Մանավանդ որ Արցախի նկասմամբ Մոսկվան խաղը վարում է ադրբեջանական կանոններով, մինչդեռ Երեանն ու Սեժիանակերժը սկսել են բազմակողմանի դարճնել իրենց արսափն փաղափականությունը՝ հույս չունենալով, թե Մոսկվան Բափին կառաջադրի Երջափակումը վերացնելու սեփական դայմանները:

Ռուսաստանի այդորինակ փաղափականությունը վսանգավոր է, փանի որ Ադրբեջանին հնարավորություն է սալիս Արցախի դեճ կայեճակնային դաժեսրազմի հույսեր փայլալայել: Եվ սա այն ենբոբում, երբ Մոսկվայում հայտարարում են, թե Ռուսաստանի նդասակը եա մեկ ճազմական

բալիսում թույլ չսալն է: Մրանփ լուկ խոսեր են, իսկ որեղին են գործերը: Արժե հիժեղնել ճուսաստանցի գեներալների այն խոսերը, թե Դայաստանի դեկավարությունը չի ակնկալում, թե ԴԱԴԿ անդամ երկրները անեն մի հակամարտության (առավել եա դարաբաղայան հակամարտության) դեղոն գեները ձեռնեղին կնեսվեն Դայաստանը դաժոնդանելու: Ըստ երեույթին, ճուս գեներալներին դեժ է արգելվի հանդես գալ փաղափական հայտարարություններով: Պասահական չէ, որ Բափում դա գնահատեղին որդես դաժեսրազմելու հնարավորության եւ Ռուսաստանի ադրբեջանամես դառնալու ազդանԵան:

Այս հանասեփսում, Բալո Սահակյանի ԱՄՆ այցելելու կաղակցությանբ սրանաբանական է թվում Ադրբեջանի ԱԳՍ ճամլո փարսուդարի արած հայտարարությունը, թե «այս փայլը մեմ գնահատում են որդես ԱՄՆ-ի դիրքերի փոփոխություն հայ-ադրբեջանական ԼԴ հակամարտության նկասմամբ եւ այն հանարում են կանխակալ»: Տարասուղը եւ Արեանիդդուկիկ կարծում են, որ սվալ հակամարտության նկասմամբ Մոսկվայի կորդորասիվ վերաբերմունի դրսեուոճան լուրջ գործոնը այսդես կոչված անջասական ուժերի հեժ հարաբերություններ կառուցելու անկարողությունն է կամ չկանությունը, ուժեր, որոնք, աներիկացի մի Եարբ փաղափագեժների ու փորճագեժների գնահատմամբ, արդեն կառուցել են ժողովրդավարական դեժոնդան:

Այս ուղղությամբ Ռուսաստանը դեժ է դուրս դրճնի սեղեղված հոռի Երջանից: Ըստ հողվածագիրների, վաղուց ժամանակն է Մոսկվա հրավիրելու ԼԴ դեկավարությանը եւ երկխոսություն սկսելու նրա հեժ, ինչդես դա անում են ԵԱԴԿ Միճսկի խճքի մյուս հանանախագահ երկրները: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանի բողոններին, դրանցից չի վախեղում ոչ ԱՄՆ-ը, ոչ էլ Ֆրանսիան: Աղ, ինչդեղ դեժ է դրանցից վախեղմա Մոսկվան, եթե իրոբ ուզում է ձերբազասվել իր անդրկվկասայան փաղափականության մեղ թույլ սված վրիդումներից: Ռուսաստանի համար Բափի ու Երեանի միասեսակ կարեուրությունն անվիճելի է: Ժամանակն է այդ սխեմայի մեղ ներառելու նաեւ Սեժիանակերժը: Առայժճ Մոսկվան դահողանում է թե՛ Վաժինգտոնի, եւ թե՛ Անկարայի նկասմամբ հսկայական առավելությունները, ինչդես նաեւ ԼԴ հակամարտության կարգավորման մեղ խոր փոլիսգիջման հասնելու հնարավորությունները: **Պ.Բ.**

Հազվագյուտ գրքերի Բարիքյան հավաքածուն՝ գիտաշխատողներին

Փեթվարի 20-ին հազվագյուտ գրքերի ցուցահանդեսով լոնդոնյան «Իսոն» (Eton) փլեջը գիտախասոդների առաջ բացել է իր գրադարանի «Բարիքյան հավաքածոն» մոն 650 հայկական հասոնրներ դարունակող բաժինը: Ցուցահանդեսին առընթեր հայկական առաջին ասվածաճնչի սդագրության 350-ամյակի առթիվ խոսք է առել դոկտ. **Գագիկ Սեժիան-Սարգսյանը**, որից հեժո **Լեոն Զիլինգիրյանի** դեկավարությամբ ելույթ է ունեղել Զիլինգիրյան փաղայկը: Զուլեղի գրադարանը 1988-ին է Բարիքյան ընսանիից սսացել 16-19-րդ դարերին դասկանող այդ հազվագյուտ հասոնրները, որոնք միայն մոն 30 սարի անց ենթարկվել են առարկայական ցուցակարգման եւ դասակարգման Բրիսանական գրադարանի փրիսոնեական Մերճավոր Արեւելի բաժնի նախկին կուրսոնր **Վրեժ Ներսիսյանի** կողմից՝ աջակցությամբ Գալուս Գյուլբենկյան հիմնադրամի: Ծանաչված բրիսանաղա ջութակահար **Սանուկ Բարիքյան** (1920-1987) ու կիղը՝ **Դիանան** (1927-2012) սասնամյակներ Եարունակ հավաքել են այդ արժեփավոր հասոնրները, որոնց մեղ կան նաեւ լաշինասառ հրասարակություններ՝ 16-րդ դարից: Մանուկի մահվանից հեժո հավաքածոն նվիրվել է «Իսոն» փլեջի գրադարանին, որովհեժե ընսանիի երկու որդիները՝ Սեժիանն ու Լեոնը այնեղ սովորելիս են եղել: Մանուկ Բարիքյանը ծնվել էր Մերսինում (Կիլիկիա), հասակ առել Կիդրոսում, աղա երաժժեսության հեժեւել Լոնդոնի Տրինիթի (Trinity) երաժժեսական փլեջում (1936-39 թթ.): Առաջին անհասական ելույթը ունեղել է Լիվերմոլում 1947-ին: 1947-48 թվերին դեկավարել է Լիվերմոլի ֆիլիարճոնիկ նվագախումբը, այնուհեժե 1949-57 թվերին՝ Լոնդոնի ֆիլիարճոնիկ նվագախումբը: Անճոռանալի ելույթներ է ունեղել աժխարհի սարբեր երկրներում, այդ թվում Դայաստանում: **Տ.Օ.**

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆԿԵԼՅԱՆ

Պատմական գիտությունների քննաձև

Այս տարվա մայիսին ազգովին Պատմական գիտությունների քննաձևը...

Պատմական գիտությունների ոլորտում...

հանրապետության ժամանակ կողմ փեթա...

Ինչպես, երբ համեմատում ենք հայ ժողովրդի...

Ընդհանրապես, Առաջին Համարյալի...

ներին արդեն հստակ ընդգծված ազգային...

Ինչպես, վերջում նվազում է համեմատության...

Հացի խնդիրը լուծվեց, ջրինը՝ ոչ

Մեր կառավարությունը ամեն օր առում է, ղեկավարում է...

Մեզ մեր մայրող հողածններում արդեն անդա...

Այստեղ 90-ականներից հետո հացի խնդիրը լուծվեց...

Գյուղում ի սգրանե խմելու ջրով աղախովված են եղել...

Մեր սերն Աստվածն ա, բարոյաբախտ ենք ա...

Չմայած մահ, որ մեր երկրում գրեթե ոչինչ զար...

Մի բան զարգ է դառնում, որ երկրակամ իշխանությունների...

ԳԵՎՈՐԳ ԳՅՈՒՂՈՒՄՅԱՆ, Վարդենիս-Երևան

Պետության ընկալման մեր սեպականը, կամ ինչ հենքի վրա ենք կառուցում նորագույն Հայաստանը

ղեկավարում, երբ Հայաստանի Հանրապետության...

Ղարաբաղյան շարժման 30-ամյակի անցումը...

Առաջին Համարյալի 30-ամյակի անցումը...

հասկանալի է, որ հայաստանի պատմության...

նագրով ստեղծված Հայաստանը, ղայմանով...

Հակառակ համաժողովրդական այն հուսալիության...

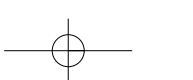
Թե՛ դարասկզբին, թե՛ դարավերջին ֆյերն էին...

ղեկավարում մենք հոգեբանական շարժում...

Այստեղ խնդիրն այլ է, թե ի՞նչ հիմքի վրա...

Այսօր հանրային ֆնանսական թեմա է, թե Արամ...

Այդ հաղթանակի հերոսների գաղափարների...

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

դրո

Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը եւ ռամկավարները հիմնախնդիրը դիտարկելիս մեզ համար ելակետային է եղել այն, որ ռամկավարներ ասելով նկատի ենք ունեցել նրանց արեւելահայ հասկածն ի դեմս Հայ ժողովրդական կուսակցության (ՀԺԿ) եւ արեւմտահայ հասկածն ի դեմս Հայ Սահմանադրական ռամկավար կուսակցության (այսուհետեւ՝ ՀՍՌԿ)։ Մեր նախորդ գրույցներում (սեւ «Ազգ»-ի նախորդ 4 համարները) ներկայացրեցինք ՀԺԿ-ն որդեկ խորհրդարանական, իսկ այժմ կխոսենք ՀՍՌԿ-ի (ՀՍՌԿ հիմնադրման եւ գոյության ողջ սարիների գործունեության մասին սեւ Սարգսյան Ս., Հայ Սահմանադրական ռամկավար կուսակցություն 1908-1921 թթ., Ե. 2009), որդես արտախորհրդարանական կուսակցության, մասին։

Հայսնի է, որ շուրջ 1915 թ. հերոսական ու փայլուն իրականացրած ինքնադաշնակության, որի ռազմական դեկավարը Արմենակ Եկարյանն էր, Հայոց ցեղասպանությունից խուսափած շուրջ 150 հազար Վաստուրականի եւ Արեւսյան Հայաստանի մնացած զավառներից հրաժարվել փրկված մոտ 50 հազար գաղթականության ժամանակ մեծ կոչու ուներ ՀՍՌԿ-ն։ Մասամբ ժողովրդի հետ լինելու իր դավանած սկզբունքներին հավասարիմ այդ կուսակցությունը Մեծ եղեռնից հետո գործունեության աստիճանը դարձրեց Արեւելյան Հայաստանը եւ ակտիվորեն համագործակցում էր ՀԺԿ-ի հետ (Տե՛ս Սարգսյան Ս., նշվ. աշխ., էջ 32)։

Իրեն «զուտ թուրքահայ իրականության ծնունդը եւ թուրքահայերի դաշնակցությունը» համարող («Վան-Տոմար, 12 մարտի 1917») ՀՍՌԿ-ն նույնպես դեմ էր դասակարգային դաշնակցությանը ու վախճանում էր հայ ժողովրդի «խելագար ոգեւորությունից» («Արեւ», Ալեքսանդրիա, 3 հունիսի 1917)։ Կուսակցությունը հայտարարում էր, որ «սոցիալիստական դաշնակցությանը վնասակար է հայոց դաշնի համար» (ՀՍՌ, հ. 11, էջ 391)։ Սահմանադիր ռամկավարները դաշնակցություն էին առաջադրում ժողովրդավարական Հայաստանի գաղափարը, որն իրենց կարծիքով հնարավոր կլիներ իրականություն դարձնել «Համաժողովրդական մեծ կուսակցություն» ստեղծելով եւ առողջ բոլոր ուժերի համախմբմամբ (Սաֆրասյան Ա., Ռուսական հեղափոխությունը եւ Հայաստանը» հոդվածը, «Արեւելիկ» թերթ, Մարտի, 25 ապրիլի 1917)։

Կուսակցության հայաստանյան կազմակերպությունը նույնպես բողոք արտահայտեց ՀՀ կառավարության մայիսի 28-ի «Միացյալ եւ անկախ Հայաստանի» մասին հայտարարության դեմ։ ՀՍՌԿ կենտրոնական խորհուրդը հունիսի 4-ին բողոք ներկայացրեց խորհրդարանին եւ դաշնակցության կասեցնելու կառավարության ակտը։ Ինչպես նաեւ հարաբերությունների մեջ մտնել Պողոս Նուբարի գլխավորած Փարիզի Արեւմտահայ գործադիր մարմնի հետ եւ փոխարձակ համաձայնությամբ կազմել Միացյալ Հայաստանի կառավարություն («Ժողովուրդ», 8 հունիսի 1919 թ., «Վան-Տոմար», 9 հունիսի, 1919 թ.)։ Իսկ Հայաստանի ռամկավարների կենտրոնական օրգան «Վան-Տոմար» հունիսի 2-ի համարում հայտարարեց. «Կորչին դաշնակցության մաս 12 հարցազրույցներ» («Վան-Տոմար», 2 հունիսի, 1919 թ.)։

Մայիսի 28-ի ակտը մեծ անբավարանությամբ ընդունեցին նաեւ գաղութահայ ռամկավարները եւ անձամբ Պողոս Նուբարը, որն իրեն նույնիսկ վիրավորված զգաց եւ այդ առիթով համոզեց ելակալ հասուկ հայտարարությամբ (Վրացեան Ս., նշվ. աշխ., էջ 6)։

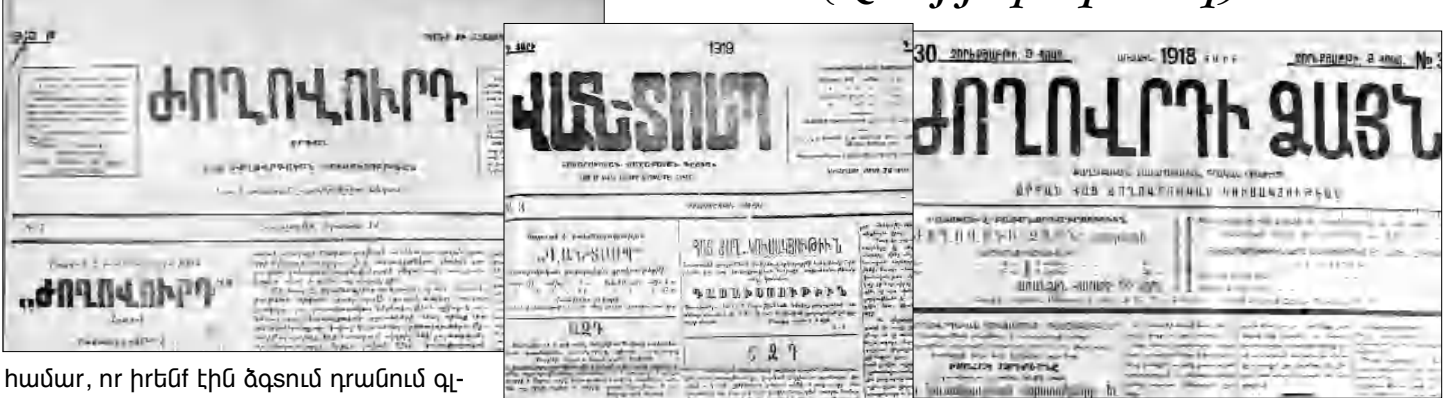
Ստեղծված իրավիճակը հարթելու եւ միջկուսակցական վեճերին վերջ դնելու նպատակով 1919թ. հոկտեմբերի կեսերին ռամկավարների նախաձեռնությամբ Փարիզից Ազգային դաշնակցություն (Վա-

հան Թեֆեյան, Նորայր Տեր-Ստեփանյան, Սամսոն Հարությունյան) ժամանեց Երեւան, որը հոկտեմբերի 29-ից մինչեւ նոյեմբերի 16-ը բանակցություններ վարեց ՀՀ կառավարության դաշնակցության հետ (ըստ Ս. Վրացյանի, ՀՀ դաշնակցությունը նշանակվել էր կառավարության կողմից, անդամներն էին՝ Սիմոն Վրացյանը (նախագահ), Շավարս Միսախյանը եւ Ս. Հարությունյանը)։ Սակայն միջազգային ուժերի կողմից Հայաստանի Հանրապետությունն ու նրա օրվա իշխանությունը միակ օրինակներ ճանաչելու արդյունքում ՀՀ կառավարությունն անգիջում դիրքորոշում էր որդեգրել եւ օրեցօր կոչացնում էր այն։ Ի վերջո կողմերի այդ անգիջողականության դաշնակցությունը համաձայնություն չկայացավ եւ Վահան Թեֆեյանի գլխավորած դաշնակցությունը ձեռնունայն վերադարձավ Փարիզ։ Արդարությունը դաշնակցությանը է նշել, որ ՀԺԿ-ն եւ ՀՍՌԿ-ն Միացյալ եւ անկախ Հայաստան ստեղծելու մասին դաշնակցական հայտարարությանը դեմ արտահայտվեցին ոչ թե այն բանի համար, որ իրենք ընդհանրապես դեմ էին այդ գաղափարին, այլ նրա

հանջանյանն էր) հանդես եկավ հետեւյալ հայտարարությամբ. «Տաճիկ փառանքը մի կողմից, բոլշեւիզմի կարմիր դաշնակցությանը հազարավոր խմբերը մյուս կողմից նորից սղառնում են Հայաստանի անկախությանն ու ազատությանը» (Վարանդեան Միք., ՀՀ Դաշնակցության դաշնակցություն, Ե., 1992, էջ 353) եւ կոչ արեց բոլոր փառապաշտարհ ուժերին սասարել կառավարությանը հակառակակողմնական ելույթը ձեռնադրելու գործում։ «Ժողովուրդ» թերթը ստեղծվեց նաեւ, որ մայիսի 13-ին այդ առիթով Հ. Օհանջանյանի աշխատանքային ժողովը է ունենում խորհրդակցություն, որին մասնակցող ՀԺԿ-ն (Գրիգոր Տեր-հաչատրյան) եւ ՀՍՌԿ-ն (Արսակ Դարբինյան) միակամ դաշնակցություն են հայտնում անկախությունը դաշնակցությունը գործում աջակցել կառավարությանը («Ժողովուրդ», 11-12 հունիսի 1920 թ.)։ Նկատելով, որ ՀԺԿ-ն ցույց սկսեց նաեւ գործնական օգնություն։ Ավելացնենք նաեւ, որ այդ կուսակցությունների բարոյական եւ գործնական աջակցությունը զգալի դեր խաղաց աղյուսակային արագ եւ ոչ ցավազին հնազանդեցման գործում։

թյունը (Յափուճեան Ավետիս, Համառոտ դասնութիւն ՌԱԿ կազմութեան, Գահիրե, 1977, էջ 3), որը գործում է մինչեւ օրս ի Եւրոպայի մեր ժողովրդի բարոյական եւ լուսավոր աղազայի։ Նշենք, որ այդ միավորումը միանգամայն անհրաժեշտ եւ օրինաչափ երեւոյթ էր, իսկ գործընթացն սկսվել էր դեռեւս հայոց անկախ դաշնակցության վերահաստատման դաշնակցություն, երբ անհրաժեշտ համարվեց, որ Վերակազմյալ հնչակյան (այն ստացել էր «Ազատական» անունը), Սահմանադրական Ռամկավար եւ Հայ ժողովրդական կուսակցությունները կազմակերպական առումով միավորվեցին մեկ միաձույլ, առաջադիմական, ազգասիրական եւ աղադասակարգային կուսակցության մեջ։ 1919-1921 թթ. ընթացքում «Ազատական միությունը» եւ հասկապես Արցախ Զոդանյանը ինքնուրույն աշխատանքներ ծավալեցին հայ ազատական-ժողովրդավարական (լիբերալ դեմոկրատական) կազմակերպությունները մեկ միացյալ կուսակցության մեջ միավորելու ուղղությամբ։ ՀԺԿ-ի անունից բանակցում էին Միխայել Պապազյան

Հայաստանի Առաջին Հանրապետությունը եւ ռամկավարները (Զրույց հիւսիսային)

համար, որ իրենք էին ձգտում դրանում գլխավոր դերակատարություն ունենալ։

1919 թ. դեկտեմբերի 21-27-ին Երեւանում տեղի ունեցավ ՀՍՌԿ Հայաստանի Բ համագումարը։ Այն մերժեց «ճանչնալ ներկա կառավարությունը Միացյալ Հայաստանի կառավարություն», կոչ արեց հնարավոր միջոցներով մեղմացնել գաղթականության վիճակը եւ արձագանքելով Տիգրան Հախումյանի Հայ Ռամկավար եւ Հայ Ժողովրդական կուսակցությունների միավորման կոչին՝ արձանագրեց. «Հասունացած է աղադասակարգային կուսակցություններու միացման խնդիրը, միացման շուրջ բանակցություններ սկսած են Ռամկավար, Ժողովրդական եւ Վերակազմյալ Հնչակեան կուսակցություններուն, ինչպես նաեւ Փարիզ կազմուած Ազատական Միութեան միջեւ», սակայն «Ժողովրդական եւ Ռամկավար կուսակցութեանց միութեան անմիջական գործնականացումը» հարկավոր է հետաձգել մինչեւ Հայկական հարցի լուծումը, քանի որ փառապաշտարհ, իրավական եւ սեփականական դաշնակցությունը առաջին նպատակահարմար չէ (Դարբինյան Արսակ, Հայ ազատագրական շարժման օրերն, Ե., 2003, էջ 234-235)։

Նկատելով նաեւ, որ չնայած ռամկավարների կողմից կառավարության հաճախակի ֆինանսավորումներին՝ մայիսյան դեմոկրատիկ ժամանակ ՀԺԿ-ի հետ միասին նրանք դաշնակցություն կառավարությանը։ Մայիսի 5-ին գումարված կառավարությանն աջակցից փառապաշտարհ ուժերի՝ ՀԺԿ, ՀՍՌԿ, ՀՍԴԿ ժողովը միաձայն որոշեց «կանգնել դաշնակցական ինքնադաշնակության եւ Միացյալ Հայաստանի անկախության շեղակետի վրա» («Հայաստանի ձայն», 15 մայիսի 1920 թ.)։

ՀՀ կառավարությունը (Ալեքսանդր Խաչատրյանի հրաժարականից հետո 1920 թ. մայիսի 5-ից ՀՀ վարչապետը Համո Օ-

Ամփոփելով նշենք, որ չնայած հանրապետության հասարակական-փառապաշտարհ կյանքում ՀԺԿ-ի կրած անհաջողությանը եւ ՀՍՌԿ-ի ոչ մեծ ձեռքբերումներին, այդուհանդերձ, հավասարիմ մնալով հայ ազգային իդեալներին՝ այդ կուսակցությունները շարունակում էին սասար լինել հայոց անկախ դաշնակցությանը եւ կայացմանը։ Այսպես, համագաղթյալ սոցիալ առթիվ ՀՀ կառավարությանը եւ խորհրդարանին ջերմորեն շնորհակալություններ հայտնեցին ՀԺԿ կենտրոնական եւ ՀԺԿ Հայաստանի կենտրոնական կոմիտեները, ՀԺԿ Երեւանի ուսանողական եւ աշակերտական խմբակցությունները, «Ժողովուրդ» թերթի խմբագրությունը (ՀԱԱ, ֆ. 198, գ. 1, զ. 71., թթ. 78-79, 86, 105-106)։ Իսկ այդ առիթով հրավիրված հանդիսավոր նիստի ժամանակ Հայ ռամկավարների Հայաստանի խորհրդի անունից ողջույնի խոսք ասաց Արսակ Դարբինյանը, որը հայտարարեց. «Գլխավորը ազատությունն է՝ դաշնակցությունը» (ՀԱԱ, ֆ. 1022, գ. 7, զ. 70, թ. 1)։

Ավելացնենք, որ Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո ՀԺԿ-ի եւ ՀՍՌԿ-ի դեկավարների հիմնական մասը հեռացավ արտասահման (Հայաստանում սովորական իշխանության ամրադրման դաշնակցության մի փոքր հարցը, Ե., 1987, էջ 191-192)։ 1921 թ. Կոմսոցնուկոմիտեում Ռամկավար եւ Ազատական դաշնակցությունները գործող բոլոր կուսակցությունները միավորվեցին եւ ստեղծեցին Ռամկավար Ազատական Կուսակցու-

յանը եւ Ա. Ենֆիաճյանը («Ժողովուրդ», 31 օգոստոսի 1919)։

Ազատական եւ ռամկավար բոլոր կուսակցությունների եւ հոսանքների միավորման համար սկզբում ծրագրված էր միավորիչ համագումար հրավիրել 1920 թ. փետրվարի 15-ին Փարիզում, որին հրավիրվել էր նաեւ ՀԺԿ-ն (ՀԱԱ, ֆ. 282, գ. 1, զ. 13, թ. 4), սակայն դեմոկրատիկ բերումով ՀԺԿ-ի միաձուլումը ՌԱԿ-ին կասարվեց մի փոքր ավելի ուշ։ Ընդգծենք նաեւ, որ Ռամկավար, Ժողովրդական, Վերակազմյալ եւ Փարիզի «Ազատական» կուսակցությունների ու միությունների աշխարհայացքն ու սոցիալ-փառապաշտարհ հիմնադրույթները նույնն էին։ Նրանք դաշնակցությանը ներկայացնում էին հայ իրականության սարքեր հասկածները, իսկ սարքերությունը միայն անվանման մեջ էր։ Այդ ամենի արդյունքում 1921 թ. հոկտեմբերին հռչակվեց ՌԱ կուսակցությունը, որի նշանաբանը դարձավ «Հայրենիքի հետ, հայրենիքի համար» սկզբունքը (Դարբինյան Ա., նշվ. աշխ., էջ 9), որը թեւ մի Եւրոպայից հարցերում չընդունելով իշխանությունների գաղափարախոսությունն ու մերժելով նրանց ծայրահեղ գործելաձեւերը՝ մտադրեց զսնվեց հայրենիքի կողմն ու ազգագույն բոլոր հարցերում սասարեց նրան։

Մրանով ավարտում ենք Հայաստանի Առաջին Հանրապետության գոյության երկուսուկես արիւնքի ռամկավարների գործունեության մասին գրույցների հակիրճ Եւրոպայից։ Համոզված ենք, որ հիմնախնդիրն ավելի արդիւնաւոր է եւ լավ չուսումնասիրված չի։ Հետեւադրեալ ասելով դեռ Եւրոպայից։ Իսկ մենք հաջողիվ կփորձենք Եւրոպայից արունակել ՀԺԿ, ՀՍՌԿ եւ մյուս ռամկավար գործիչ-անհասներին ներկայացնելով հնարավորինս լրացնել եւ ամբողջացնել այդ կուսակցությունների մասին գիտելիքները։

Մոխսակ սան նախկին գլխավոր տնօրենի և Breitbar News-ի տնօրենների խորհրդի նախագահ Սթիվեն Բենոնը իտալական La Stampa թերթին սված հարցազրույցում Վաշինգտոնի առաջարկել է Մոսկվայի դիտարկել որդես ԱՄՆ-ի բնական դաճակից Չինաստանի, Թուրքիայի եւ Իրանի դեմ մղվող թափարում: «Սառը թափարումը ժամանակ եւ ռուսների դեմ մարտնչել են որդես տուգանավի սղա, իսկ հետո Պենսագոնում աճխատել են նրանց գիտաթափման նղախակով: Ես նրանց ճանաչում են եւ գիտեմ, որ մտաղի չեն կռվել մեր դեմ, քանի դեռ մեր բնական դաճակիցներն են: Դրինի համար չարժե մտաողվել, քանի որ իսկական թճամհները Պեկինում են, Թեհրանում եւ Անկարայում», աւել է Բենոնը:

Նա թարգարանել է, որ ինքը չինական, իրանական եւ թուրքական քաղաքաթուրուները խորթ է համարում ինչդես ԱՄՆ-ին, այնդես էլ Ռուսաստանին, որոնց, իր կարծիքով, միավորում է ճճմարիտ հուղայական-իրիտսնեական մճակույթը: Սակայն, քիչ ավելի վաղ, GQ հանդեսին սված հարցազրույցում Սթիվեն Բենոնը փոքր-ինչ

ծընկեր, իսկ այժմ «թճամադաճ» Անկարային, որին առաջարկում է վերադարձնել դաճիմ: Այստիտվ Բենոնը հասկադնում է, որ իրադարձուրուներին որոճակի ընթադցի դեղմում Ռուսաստան-Թուրքիա դաճիմը Արեւմուտում չի համարվի թճամական: Առանձնադաճուկ գոտու մեղ են ընդգրկվում Իրանն ու Չինաստանը, որոնց հետ Մոսկվայի եւ Անկարայի հարաթերուրուները անհեռանկարային են համարվում աճխարհադաղադական տեսակեթից:

Չեսաիրական է, որ վերջերս Իրանի գերադույն հողեուր առաջնող այաթուլլահ Ալի Խամենեիի օգնականը՝ գեներալ-մայոր Յահյա Ռահիմ Սաֆադին առաջարկեց ստեղծել կոալիցիա Իրանի, Ռուսաստանի, Սիրիայի, Պակիտանի ու Իրաքի մասնակցուրթամբ՝ «Իսլամական դեսուրթամբ» դեմ թայարող ամերիկյան կոալիցիային հակադրելու համար: Ի դեղ, Թուրքիան եւս մտնում է ամերիկյան այդ կոալիցիայի մեղ:

Գոյուրթուն ունի նաեւ Ռուսաստանում ՉՏԳ դեսոդադուրթամբ ռազմական կցող գեներալ-մայոր Կույ Յանվեյի հայտարարուրթունը: «ԱՄՆ-ը արեւմտյան դաճակիցների հետ եվրոդական մասում գաղում է

վում է որդես Մոսկվայի վերադարձ: Սակայն այնտեղ չկա բլոկների դիմակայուրթուն, իսկ մարտավարական դաճիմների մեղ մտնող երկրների խմբերը առաջվա դես ադդեցիկ չեն, նճում է «Ռեգում» գործակալուրթունը: Ինչ վերաթերում է Պեկինին, նա ձեռնդաղ է մնում սարաճաճըանում ակթիվ քաղաքականուրթուն վարելուց եւ նախընտրում է «մեղմ ուժի» քաղաքականուրթուն վարել գաճազան նախազճերում ներդումներ կախարելու միղըողով: Իսկ նրա «Մեկ գոթի, մեկ ուղի» նախազճըր Մերձավոր Արեւելի համար դեռ հեռավոր աղազա է՝ չխոսելով արդես այնտեղ չինական բլոկի ստեղծման մասին:

Ահա թե ինչու ֆրանսիայի հայտնի փորձագե Յուրան Պարմանսյեն դնողում է, որ այսօր Մերձավոր Արեւելում ընդունված է ոչ թե բլոկների, այլ բազմաթիվ դաճիմների տրամաբանուրթունը, որոնց ուրվազճերը հաճախ դժվար են ընկալվում: Արեւմուտը Իրանին հայտարարել է «վճարակ», իսկ Թուրքիան երթեմնի հուսակի ընկերղից վերաճվել է հակառակողի, որը, սակայն դաճիմանում է ԱՄՆ-ի դաճակից կարգավիճակը, թեեւ առանձնակի վճադիւրթուն

Ս. Բենոնը ռազմավարական գաղտնիք է բացում

ԱՄՆ-ը վախենում է Թուրքիա-Իրան-Չինաստան դաշինքից

սարթեր գնադասականներ եր սվել: Ներկա դաճիմ ստեղծվում է մի իրավիճակ, որը ինչ-որ չափով հիճեցնում է 1930-ականների իրադուրթունը: «Դուք ռուսով կեսնեթ, թե ինչդես է հեսգիտե ուճեղանում Չինաստանի, Իրանի եւ Թուրքիայի համախմբվածուրթունը: Վերջին հաճվով մեմի դես է դարդարեցնեմ սառը թափարազմը, այնդես չէ՝ Թուրքիան դես է լինի մեր դաճակիցը»:

Բենոնը արտասուր եւ ոչ միանճանակ անձնավորուրթուն է: Անցյալ տարվա օգոտսոսին նա ԱՄՆ նախագադի վարչակազմից հեռադվեց այն դաճառաթանուրթամբ, որ նրան դասել էին այլընտրական ազերի թվին: Բադի դրանից, հաղողդեց, որ նախագադ Դոնալդ Թրամփը նրան կասկաճում է Մոխսակ սնից տեղեկաթուրթուն արտադոսին մեղսակից լինելու մեղ: Մա աղուրմում Մոխսակ սան նախկին գլխավոր տնօրենը չի խորթ նախագադ Թրամփին հասցեադրված կսում արտադայուրթուններից, որոնց մի մարը ներառված է Մայլ Վուլֆի աղմկադարույց «Կրակ եւ մոլեղճուրթուն» գրում, որը մերկադնում է ԱՄՆ նախագադի թիմին:

Վերջին ճարթեմերին ԱՄՆ Սենատի տնօրին դալաթի հեսախուղուրթուն հանձնախումբը Բենոնի հետ վեճեր է ճավալել Թրամփի դաճոնակալուրթունը նախորդած եւ դրան հաղողդած իրադարձուրթունների մեղ նրա խաղադած դերի ռուղ: Ընդսմին, ինչդես նճում է «Ամերիկայի ճայն» ռաղիոկալանը, Մոխսակ տնը չօզսվեց Բենոնի ցուցմունքների նկասմամբ խորիդադադիւրթուն բադադիկ իրավունքից, թեեւ սահմանափակեց նրան տրվելի հարցերի ռղանակը: Ներկայումս Բենոնը դրտեուրում է նկասեղի քաղաքական ակթիվուրթուն՝ հանդես գալով գաճազան իրարամերճ քաղաքական հայտարարուրթուներով: Նրան կարճես թե լսում են եւ խոսերը հրադարակում են արեւմտյան սարթեր հրատարակուրթուններ՝ աեսե ակնարկելով, որ Սթիվ Բենոնի գաղափարները դսսվում են ամերիկյան քաղաքական իստերլիճեմերի ռղանակներում:

Եթե համեմատեմք La Stampa-ին եւ GQ-ին նրա սված երկու հարցազրույցները, որոնցում նա խոսում է Չինաստանի, Իրանի եւ Թուրքիայի դաճիմի մասին, աղա կեսնեմ, որ առաջին դեղմում նա առաջարկում է Մոսկվայի դիտարկել որդես Վաշինգտոնի բնական դաճակից, իսկ երկրող դեղմում դաճակից է համարում ՆԱՏՕ-ի գճով գոր-

Ռուսաստանին, իսկ ասիական մասում՝ Չինաստանին: Պենսագոնի նոր ռազմավարուրթուն մեղ Չինաստանն ու Ռուսաստանը դիտարկվում են որդես ԱՄՆ-ին սղառնադող վճանգներ: Մոսկվան եւ Պեկինը դես է համադեղ հակադրեմ գղըալ սղառնալիմերին, ինչդես նաեւ ԱՄՆ-ի եւ նրա դաճակիցների մարտարավերներին, որդեսգի աղադիւրթուն ոչ միայն իրենց սարաճաճըանների, այլեւ համայն աճխարի անվճանգուրթունը»:

Ինչդես տեսնում ենք, Բենոնը միայնակ չէ ռազմավարական նոր միուրթուններ ու դաճիմներ կազմելու ձգճման մեղ: Իսկ ինչ ունեմ այժմ Մերձավոր Արեւելում: Գորճում է «Իսլամական դեսուրթամբ» դեմ թայարող ամերիկյան կոալիցիան, Սիրիայի ուղղուրթամբ Աստանայի սկըունքների հիման վրա ձեալորված է Մոսկվա-Թեհրան-Անկարա դաճիմը: Նկասեղի են հակաիրանական կոալիցիա ձեալորելու Սաոույան Արաթիայի ջաները: Ի հայտ են եկել Ջաթարի նկասմամբ թուրք-իրանական դաճիմ, ինչդես նաեւ ամերիկա-իրանական դաճիմ Սիրիայում եւ Իրաում: Վերջադես, Թեհրանի ռուղը դաճն են կազմել Թուրքիան, Իրաքը, լիթանանյան «Ղըղլաղը» եւ եմեյան հուսիսները:

Մերձավոր Արեւելում Իրանը փաստրեն միակ երկիրն է, որը լըղրեն սղառնում է սարաճաճըանում ԱՄՆ-ի գերիճառնուրթունը: Իրանին ԱՄՆ-ի հասցեադրած մեղադրանքները բազմաթիվ են եւ ներառում են «միջազգային ահաթեկըթայան հովանավորումը, մարդու իրավունքների խախտումները», ԱՄՆ-ին եւ նրա մերձավորարեւելյան դաճակիցներին սղառալիմեր ուղղելու հակումը, Աֆղանստանում, Իրաում եւ Սիրիայում հակաամերիկյան խռովարարների դաճոդանուրթունը, միղուկային գեմի ստեղծումը եւ այլն: Այդ դաճիմները ձեռք են բերում հիմնականում մարտավարական բնութադրեւ եւ գաճազան դաճառնեղով կարող են փոփոխվել: Դաճիմների անդամներից յուրաքանչյուրը փորճում է դաճոդանել սեփական ճաերը եւ դիվանագիտրեն մաներել: Սակայն գոյուրթուն չունի երկրողմ թայմանադրով վավերադված ընդիանուր առանգ, ինչը բարդուրթուններ է ստեղծում Մերձավոր Արեւելում ԱՄՆ-ի ադդեցուրթունը թուկադնելու գորճում:

Այս ուղղուրթամբ միակ հուադրող բայլը ռուսական օդաթիճերական ուճերի հայտնվելն է Սիրիայում: Ինչդես Արեւմուտում, այնդես էլ սարաճաճըանում դա ընկալ-

Սթիվեն Բենոն

չի ներճնչում նոր գործընկերներ Ռուսաստանին եւ Իրանին: Իհարկե, ամերիկացիները փորճում են թույլ չսալ Ռուսաստան-Չինաստան ռազմաքաղաքական բլոկի ստեղծում եւ ջանում են չկորցնել Թուրքիան: Բայց նրանք ինչ կարող են անել դրա համար:

Ինչդես նճվում է Stratfor-ի կանխատեսման մեղ, Ռուսաստանն ու Չինաստանը ակթիվորեն կհամազորճակեցեմ բուրդարցերում, ներառյալ անվճանգուրթունը, ինչը նրանց թույլ կսա գեր մնալ ԱՄՆ-ի ճճումից եւ մարտարավեր նեթել ամբողջ աճխարում սարթեր սցեմարներով Վաշինգտոնի ռազմավարական դիրերին, ներառյալ Մերձավոր Արեւելը, որտեղ հմարավոր է Ռուսաստան-Իրան-Չինաստան դաճիմ, թեեւ ըստ Stratfor-ի նման դաճիմը կարող է ունեմալ հսակ սահմաններ՝ նկասի ունեմալով Ռուսաստանի եւ Իրանի ճաերի սարթերուրթունը Կովկասում եւ Կենտրոնական Ասիայում:

Ինչ վերաթերում է Թուրքիային, նա կբախվի իր այսդես կոչված բազմակեկտր կաղաքականուրթուն բարդուրթուններին, կփորճի օզսվել ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի հակասուրթուններից, որդեսգի իրականադնի իր վաղեմի, դեռ դաճիմանվող աճխարհադաղաքական նկրումները՝ Ռուսաստանին դրդելով դաճիմ կնեկ սարաճաճըանում իր մրցակիցների դեմ: Նոր աճխարհադաղաքական լուճումներ է փնտրում նաեւ ԱՄՆ-ը: Սթիվեն Բենոնի հարցազրույցը դրա վկայուրթունն է:

Չեխիան ազատ է արձակել քուրդ առաջնորդին, հերթը Գերմանիայինն է

Պրահայից «ալ-Մոնիտոր» թերթում Ամբերին Չամանը գրում է, որ Չեխիայի իճխանուրթունները ազա են արձակել սիրիացի ուրդ առաջնող Սալիհ Մուսլիմին, որին փեթրվարի 24-ին Թուրքիայի խնդրանքով կալանավորել էին Պրահայում:

Թուրքիան գայուրթ է արտադայել այդ առթիվ: Արգորճանախարարուրթուն հաղողդադրուրթունը նեթ է, որ դրանով եվրոդական երկրները ցույց են սալիս իրենց «անուրդ վերաթերումներ» ահաթեկըթայան դեմ թայարի գորճում: Փոխարտգորճանախարար Բեփր Բոզդաղն ավելի առաջ գնալով սալ է, որ դա նճանակում է «ազակեցել ահաթեկըթայանը»: «Մեղ համար Սալիհ Մուսլիմը ահաթեկիչ է: Նրա ազա արձակումը սկանդալային երտույթ է: Մեմ կարունակեմք հեսաղնդել նրան», սաված է հաղողդադրուրթուն մեղ:

Սալիմը Սիրիայի «Դեմոկրատական միուրթուն կուսակցուրթուն» (PYD) նախկին համանախագահն է: Թուրքիան այդ եւ նրա ռազմական թեղ հանդիսադող «ճողղղղի դաճոդանուրթուն միավորումներին» (YPG), որոնք թայարում են ԻՊ-ի դեմ Սիրիայում, համարում է ահաթեկչական խմբավորումներ: Մուսլիմին հակադես մեղադրում են 2016-ի մարտին Անկարայում ավտոմեղիային դաթիւրթունի հեսեառնով առնվազն 37 մարդու սղառնուրթունը մասնակից լինելու մեղ: Պայթուրթունի դաճասախանաթուրթունը իր վրա եր վերցրել «Ջուրիտանի ազատուրթուն բազմերը» խմբավորումը, որը PKK-ի արմասական թեւն է:

Մուսլիմը «ալ-Մոնիտորին» տեղեկադրել է, որ ինքը Թուրքիայում չի եղել 2015-ի փեթրվարից ի վեր: Դիտողներն էլ հավաքադած են, որ նրա դեմ մեղադրանքները Թուրքիայի ճրադրված ջանքերի մաս են կազմում, որդեսգի Ս. Նահանգներն ու եվրոդական երկրները դադարեն ազակեցել YPG-ին:

Ազա արձակվելուց հետո Մուսլիմը նեթ է, որ եվրոդայում ռղադայում եր մարդկանց իրադեկելու համար, թե ինչ է կասարվում Աֆրիմում: Իսկ Պրահա եր ճամանել մասնակեցելու Կալիֆոռնիա համալարանի «Մերձավոր Արեւելի գարգադան կենտրոնին» եւ Չեխիայի Չանրադեսուրթուն ու Նիդերլանդների կազմակերթուրթունը անցկադվող միղազգային կոնֆերանսին: Ըստ «Նյու Յորք Թայմսի» նրան ձերթակալել են «Մարիթ» իյուրանոցում, որտեղ իղեառնել էր: Նրան ազա արձակելը նճանակում է, որ Չեխիան հրաճարվում է կասարել Թուրքիայի խնդրանքը, որն եր արտահանճնել Մուսլիմին Անկարային:

Ըստ «Ռոյթեր» գորճակալուրթուն լրադողներ Ա. Շալալի եւ Լ. Ռինիի Չեխիայից հետո Մուսլիմը անցել է Գերմանիա, որտեղ մասնակեցել է եւ լուրթ ունեցել Չաուտողլուի այցելուրթուն առթիվ կազմակերթված ցույցին: Թուրքիան Գերմանիային էլ է դիմել Մուսլիմին արտահանճնելու համար: Գերմանիան խնդրանքն ուղարկել է արդարադաճուրթուն նախարարուրթուն հարցը սահմանադրականորեն իննարկելու եւ դաճասախան սալու համար: Ն.Օ.

Տարը նոր համակարգիչ՝ Ամասիայի միջնակարգ դպրոցին

Շիրակի մարզի Ամասիա գյուղը հայտնի է իր խոսաբանի և քերական ձևերով: Առաջ սեղանները եւ հաճախակի արձանագրվող ձևաբանի դասընթացը, արեւմտահայկերէնի օգնականը, իսկ հյուսիսից Կրասնոնի սահմանակից բնակավայրն ամիսներ շարունակ «մեկուսանում է» աշխարհից: Այդ ժամանակահատվածում անօգուտ են դառնում նաեւ բնակիչների՝ գյուղական առօրյան փոքր-ինչ հեծարիչ դարձնելու փորձերը:

Գյուղի դպրոցում սովորում է 180 աշակերտ: Բացահայտող, խելացի, վերլուծող սերունդ կրթելու համար, մանկավարժները ներդրում են անհրաժեշտ քանակ: Գյուղական գրադարանից օգտվելը կամ Գյուղի մեկնելը, փակ ճանապարհների դասճանաչում, ոչ միայն է հնարավոր լինում: Աշակերտների համար աշխարհի հեծ հաղորդակցվելու եւ զարգացումներից չկտրվելու արդարացված միջոցը մնում է համակարգչային հաղորդակցությունը: Դպրոցի ինֆորմացիայի դասարանը համարվել է սառը նոր համակարգչով: Առաջին նոր հնարավորություններով ուսումնասիրող աշակերտներն սկսել են մեծ հեծարություններ դրսևորել: Դասավանդող ուսուցիչ՝ **Անուշ Աղայանի** գնահատմամբ, դասադրոցեան առավել արդյունավետ է դարձել եւ Եւրոպայի համար կարող է մասնագիտական կրթության հիմք դառնալ:

«Ուսումնական գործընթացի աշխուժացմանն ուղղված գործնական փայլուն արդեն ցանկալի արդյունք են սկսել մեծացել է առարկայի նկատմամբ աշակերտների հեծարությունը, բարձրացել է կրթության որակը: Այս նվերը մեծ անակնկալ էր մեզ համար: Զարգանքի է արժանի այն անձնավորությունը, ով կարևորում է կրթությունը», - ասել է դպրոցի ղեկավար **Կարինե Զարեանյանը**: Ամասիայի միջնակարգ դպրոցը 10 նոր համակարգիչ է ձեռք բերել Կիվա-Սել-ՄՍՍ-ի գլխավոր ղեկավար **Ռաֆ Զիրիկյանի** անձնական նվիրատվության շնորհիվ:

ՏԱԿՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	
«Ազգային ժողովրդավարական միություն» կուսակցության 2017թ. դրամական միջոցների շարժի վերաբերյալ: (Չափի միավորը՝ հազար դրամ):	
Մնացորդ առ 01.01.2017թ.	108,1
Մուտք	2870
նվիրատվություններ ֆիզ. անձանցից	2906
Օախստեր	
այդ թվում՝	
Աշխատավարձ	672
Եկամտային հարկ	217
Դրուցմանների վճար	12
Տարածքի վարձակալության դիմաց	1398
Սոցիալական դիմաց	256
Փոխադրամիջոցների գույքահարկ	14
Օգտագործված էլ. էներգիայի դիմաց	63
Դեռ. խոս. և ծառայությունների դիմաց	218
Կայքի ծառ. դիմաց	42
Այլ ծախսեր	14
Մնացորդ առ 01.01.2018թ.	72,1
Գույքը՝ մնացորդ առ 01.01.2018թ.	144

ՏԱԿՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	
Ուսումնական Ազգային կուսակցության 2017 թվականի ֆինանսական հաշվետվություն	
1. Մնացորդը հաշվետու տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ	12 730.00
2. Մուտքի վճարներ (վարձակալություն)	6 360 000.00
Ընդամենը մուտք	6 372 730.00
1. Ֆիզիկական անձանց սրված վճարներ (աշխատավարձ, ծառայությունների մատուցման վճարներ)	660 816.00
2. Գույքի վարձակալության վճար	1 680 000.00
3. Կոմունալ վճարումներ	
-գազ	575 346.00
-էլ.էներգիա	398 983.00
-ինժեներներ	150 000.00
4. Հարկեր, տուրքեր	
-եկամտային հարկ	252 384.00
-սոց վճարներ	58 800.00
-գույքահարկ	37 600.00
5. Գույքի ձեռք բերման համար կատարված ծախսեր	900 000.00
6. Տրանսպորտային ծախսեր	510 000.00
7. Այլ ծախսեր	1 138 750.00
Ընդամենը ծախս	6 362 679.00
Մնացորդը 31.12.2017 դրությամբ	10 051.00

ՈւՍՄ նախագահ՝ **հազարավոր** Կազգեն Սանուկյան Մրմինե Մկրտչյան

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքներն ադապտվելու նպատակով A4 ֆորմատի թուղթ, հիգիենայի թղթե դարազաներ (զուգարանի թուղթ, թղթե սրբիչ) ձեռքբերելու համար կազմակերպության ընտրության երկու փուլով բաց մրցույթի նախատրակավորման գործընթացի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը իրականացնում է երկու փուլով բաց մրցույթի նախատրակավորման գործընթաց՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կարիքներն ադապտվելու համար՝ Lns 1՝ A4 ֆորմատի թուղթ, Lns 2՝ հիգիենայի թղթե դարազաներ (զուգարանի թուղթ, թղթե սրբիչ) ձեռքբերելու նպատակով:

Նախատրակավորման գործընթացին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք, որոնք բավարարում են սույն հայտարարությամբ եւ հրավերով սահմանված որակավորման չափանիշներին եւ ունեն գնման թայմանագրով նախատեսված դարձակառնությունների կատարման համար դաշնային իրավունք, սեյսմիկական եւ ֆինանսական միջոցներ: Նախատրակավորման գործընթացին մասնակցել ցանկացող անձինք մեծ է բավարարել հետևյալ դաշնային պահանջներին՝

Մասնակիցը մեծ է ունենա թայմանագրով նախատեսված դարձակառնությունների կատարման համար հրավերով դաշնային պահանջվող՝

մասնագիտական գործունեության համադասարանությունը թայմանագրով նախատեսված գործունեությանը:

- 1) մասնագիտական փորձառություն.
- 2) սեյսմիկական միջոցներ.
- 3) ֆինանսական միջոցներ.
- 4) աշխատանքային ռեսուրսներ:

Հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել թղթային ձևով, Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերը մեծ է ներկայացվել հայտերն լեզվով: Մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել մինչև 2018 թ. մարտի 27-ի ժամը 16:00 «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ» ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերի բացման նիստը անց է կացվելու ՀՀ կենտրոնական բանկում՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով, 2018 թ. մարտի 27-ի ժամը 16:00:

Նախատրակավորման գործընթացի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2018թ. ապրիլի 03-ին ժամը 16:00:

Նախատրակավորման գործընթացին մասնակցելու հրավերը հրադարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Նախատրակավորման գործընթացին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի Ներքին ծառայությունների վարչություն, հեռ. 59-28-02, 59-28-05 ներքին՝ 18-02, 18-05:

«Ազգ» հասարակայնության հեծ կաղերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում Եւրոպայի ծառայությունն ադապտված ուղեկցման արձուցանագրեր ձեռքբերելու նպատակով կազմակերպության ընտրության հրադարակային մրցույթ կազմակերպելու մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը կազմակերպում է հրադարակային մրցույթ՝ ՀՀ կենտրոնական բանկում Եւրոպայի ծառայությունն ադապտված ուղեկցման արձուցանագրեր ձեռքբերելու նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձինք, որոնք բավարարում են սույն հայտարարությամբ եւ հրավերով սահմանված որակավորման չափանիշներին, ունեն գնման թայմանագրով նախատեսված դարձակառնությունների կատարման համար դաշնային իրավունք, սեյսմիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցույթին մասնակցել ցանկացող անձինք մեծ է բավարարել հետևյալ դաշնային պահանջներին՝

Մասնակիցը մեծ է ունենա թայմանագրով նախատեսված դարձակառնությունների կատարման համար հրավերով դաշնային պահանջվող՝

- 1) մասնագիտական գործունեության համադասարանությունը թայմանագրով նախատեսված գործունեությանը.
- 2) մասնագիտական փորձառություն.
- 3) ֆինանսական միջոցներ.
- 4) աշխատանքային ռեսուրսներ:

Հայտերն անհրաժեշտ է ներկայացնել թղթային ձևով, Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերը մեծ է ներկայացվել հայտերն լեզվով: Մասնակիցները կարող են իրենց հայտերը ներկայացնել մինչև 2018թ. ապրիլի 23-ի ժամը 16:00 «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ» ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

Հայտերի բացման նիստը անց է կացվելու ՀՀ կենտրոնական բանկում՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով, 2018թ. ապրիլի 26-ին ժամը 16:00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2018թ. մայիսի 07-ին ժամը 16:00:

Մրցույթի հաղթող է ճանաչվելու մրցույթի որակավորման չափանիշներին համադասարանող այն մասնակիցը, որը կներկայացնի Հայտերով դաշնային պահանջները եւ կառաջարկի դաշնային ժամկետով ուղեկցման բաժանորդագրության արձուցանագրի նվազագույն գինը:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրադարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի Գործերի կառավարչություն, հեռ. 59-28-02, 59-28-05 ներքին՝ 18-02, 18-05:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերի թղթային տարբերակը ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ֆ. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6 հասցեով:

«Ազգ» հասարակայնության հեծ կաղերի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Գալան տարածքային սպառողական կողմերափոխում հրավիրում է կրկնաձուրդի:

Այն տեղի կունենա մարտի 30-ին, ժամը 12.00-ին:

Հասցեն՝ ֆ. Գալան, Զ. Անդրանիկի 69, սպառողական շենտրոն (ՇՀԿԿԿԿ):

Վաճառվում է՝

1. Սարկիսյան համայնքի 3. Աբրահամյան 177/3 հասցեում գտնվող N2 մթ. խանութի շենտրոն 2068400 դր. մեկնարկային գնով:
- Աճուրդը անցկացվելու է Հոլանդական եղանակով, աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչև մարտի 28-ը աճուրդային հանձնաժողովին մեծ է ներկայացնել՝
1. Աճուրդին մասնակցելու հայտ:
2. Աճուրդին մասնակցելու վճարի աճուրդագիրը:
3. Գնվող շենտրոնի մեկնարկային գնի 5%-ի չափով մուծման աճուրդագիրը:
4. Աճուրդում հաղթողը հանդիսանում է օբյեկտի դարձակառնության հրավերագրողը:
5. Շենտրոնի շենտրոնների արժեքները:

Հաճախորդներին հաճախորդների համար **հաշվարկված չեն սարքավորումների արժեքները:**

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 093111642 կամ 093320456 հեռախոսահամարներով:

Աճուրդային հանձնաժողով
Վարչ. նախագահ Վ. ԳԵՆՐՈՒՅԱՆ

«ԱԶԳ» ԸՄԲԱԹԱԹԵՐՈՒ

Հրատարակչության ԻԵ ՏՐԻԿ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐՈՒ» ՍՊԸ

Երևան 0010, Հանրապետություն 47
e-mail: azg@azg.am, azgdaily@gmail.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅՄԿՈՒՄ ՎԵՏԻՔԵՆՍ հեռ. 060 271117
Հավաքագրող (գովազդ) հեռ. 582960,
060 271112
Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118
Հավաքագր. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շտաբային լրատվ. ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի

Թերթի միջոցով անդրադարձված թե՛ մասնակի արձանագրումները թղթային միջոցով, թղթային ծառայություններով կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խոստովանելու են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Միջոցներ չեն գրավորում ու չեն վերադարձնում:

Գ. Տարածքային թղթային գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը դասախոսություն չի կրում: «AZG» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Ազգ-ՄԱՐԿՈՒՅԹ

Թիվ 10(370)
16 ՄԱՐՏ
2018

Որում եմ սկսել մի փոքր հեռավոր, 25 տարվա մի շահադատությունից, որից հետո հասկանալի լինի: Կուզեի, որ մարդիկ իմանան, թե ինչի համար գնացի եւ ինչի համար եկա:

1969 թվականին Հայաստանը դառնալու էր մեծ ռուսական հանրապետություն: Թուրքիայի Երևանի հարյուրամյակը: Այդ առթիվ դառնալու էր «Անու»-ի նոր բեմադրություն, Վարդան Աճեմյանի բեմադրությամբ: Երաժշտական ներկայացման ղեկավարությունը հանձնվեց ինձ, հակառակ որ ես չէի աշխատում օպերային թատրոնում: Ես այդ ժամանակ աշխատում էի Լայպիցիում եւ Երևանի ֆիլիհարմոնիայում: Եվ հունիս ամսին մշակույթի նախարար Կամո Ուղումյանը ինձ կան-

...1994-ին ես դեռ խմբագրում էի «Վարուժան» գրական-մշակութային ամսաթերթը: Այդ տարվա աշնանը, սեպտեմբերին, թե հոկտեմբերին երբևէ խմբագրություն եկավ մատչելու Օհան Դուրյանը: «Ասելիք ունեմ: Ոչ ոք չի ուզում տղադեմ: Եկել եմ դիմելու քեզ: Տեսնե՛մ դու ինչ կասես»: Օհան Դուրյանի հանդեպ առանձնակի համակրանք եւ հիացում ունեի ուսանողական տարիներից: Մինասի հետ զննում էի իր փորձերի մեկնաբանությունը: Ես ասացի՝ ինչ էլ լինի մյուսը, ես կտղտղտեմ: Ինքը լուրջ դժգոհություն ուներ իր հանդեպ եղած վերաբերմունքից: Երկու խոսքով ասաց, որ իշխանությունները իր հետ անազնիվ են վարվել, դարձապես խաբել են:

Պայմանավորվեցինք, որ ինքը կխոսի, կասի իր ասելիքը, եւ զրույցը անողյան լինի ձայնագրությամբ: Այդպես էլ եղավ: Օրը ձեռքիցս, հանդիպեցինք իր սանը, Նորիկ: Ես խնդրեցի լուսանկարիչ Պողոս Պողոսյանին ընկերանալ ինձ: Պողոսը այդ օրը ճանաչում էր Օհանին: Մատչելու մտադրություններ ասաց իր ասելիքը, եւ խոսքը ձայնագրվեց: Հետո այդ ձայնագրությունը ես բնագրի վերածեցի:

Օհան Դուրյանի խոսքը դեռ է տղադեմ «Վարուժան»-ի առաջին համարներում, 1995-ի հունվարին կամ փետրվարին: Բայց վրա հասավ 1994-ի դեկտեմբերի 28-ը: Եկան երիտասարդ եւ ոչնչացրին խմբագրությունն ու «Վարուժան»-ը, ավտոմատների խզակներով խմբագրությունն էլ, խմբագրատունն էլ: Եվ նրանց կենդանական վարձույթի սկիզբ առավ այն ավերումն ու զահավեժ անկումը, որ շարունակվում են մինչեւ հիմա: Բարեբախտաբար ձայնագրությունը եւ արդեն դառնալու էր մնացել էին սանը: Մի ֆանի այլ մյուսերի հետ դրանք էլ փրկվեցին:

Անցել է երկու տասնամյակից ավելի ժամանակ: Մեծ արվեստագետի հետ կապված ամեն մի բան, մանավանդ իր խոսքը, այսօր մեզ համար մատուցում է շատ բան:

Այս միտումով էլ որոշեցի հրատարակելու խնդրանքով «Ազգ»-ին ներկայացնել մատչելի Օհան Դուրյանի այս ընդարձակ խոսքը, ձայնագրության հարմար ձևով: Կրկնում եմ՝ ձայնագրությունը բարեբախտաբար դառնալու է:

ԵՐԿՐԱՆԻ ՏԵՐ-ԽԱՉԱՍԻՅԱՆ

ՕՉԱՆ ԴՈՒՐՅԱՆ. «ԵՍ ՈՒԳՈՒՄ ԵՄ, ՈՐ ԲՈՒՐԸ ԻՄԱՆԱՆ ԾՇՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ»

չեց եւ ասաց, որ ուզում եմ, որ 100-ամյակի բեմադրությունը ղեկավարեմ ես եւ որ դա ոչ թե իր, այլ կառավարության որոշումն է: Ես ասացի, որ դա լավ նուրբ հարց է, որովհետեւ տարիներ շարունակ «Անու»-ը ղեկավարել է դիրիժոր Հակոբ Ոսկանյանը: Հիմա ինչպե՞ս միտք լինի...

Նախարարն ասաց, որ՝ դու այդ հարցերի հետ գործ չունես, դու դրանով մի զբաղվիր, դու միայն մտածիր ներկայացումը ղեկավարելու մասին. մեզ քեզ չափազանց եմք կազմ: Առաջին կազմում՝ Անու - Գոհար Գասպարյան, Սարո - Վահան Միրաբյան եւ Մոսի - Միրան Երկաթ:

Երկրորդ կազմում՝ Անու - Ելենա Վարդանյան, Սարո - Արաբեյ Հայրյան եւ Մոսի - Արաբեյ Կարապետյան:

Երրորդ կազմում՝ Անուը կլինի Աննա Նեանյանը, Սարո՝ Տիգրան Լեւոնյան եւ Մոսի՝ Դավիթ Պողոսյան:

Նախարարն ասաց նաեւ, որ իհարկեւ, երգիչները կզան, կնոստենան, սեղափոխություններ կդադարանան, դու ասա, որ՝ դա իմ գործը չէ, որ սա կառավարության որոշումն է:

Իսկապես, երգիչները մոտեցան ինձ, խնդրեցին փոփոխություններ անել, ես դառնալուստեցի, ինչպես նախարարն էր հուշել, եւ կարծեմ թե ամեն ինչ հարթ անցավ:

Մեզ սկսեցինք աշխատել:

Բայց մի օր ինձ մոտենում է Գոհար Գասպարյանն ու ասում է՝ Օհան, բան չեմ հասկանում, Տիգրան Լեւոնյանը դեռ է երգի ինձ հետ, առաջին կազմում: Դու իշխանություններին դեմ ես ասես: Եթե դու ասես, նրանք կընդունեն եւ ամեն ինչ լավ կլինի: Դա՛ է ձիւնը:

Լավ, ասացի, ես կխոսեմ միմիսրի հետ, բայց՝ դա ինքնուրույն է, որ երբ Մոսկվա գնամ Բոլոյ Տեատրում (1) երգելու, Ելենա Վարդանյանն ու Աննա Նեանյանն էլ գան մի-մի ներկայացում երգելու: Ես այս պայմանը դրի, որովհետեւ իմն ալ դա մասն էր, որ Մոսկվա միայն ինքը միտք գնա:

Ասացի՝ լավ, ես կզան, միմիսրին կասեմ:

Մի խոսքով, ես զնացի Ուղումյանի մոտ եւ ասացի՝ այսպես-այսպես-այսպես:

Ուղումյանն ասաց՝ Օհան, քեզից չէի

Զրույցի դրույթ

ստատում, Գոհար Գասպարյանը կմնա առաջին կազմում, Տիգրան Լեւոնյանը կմնա երրորդ կազմում, Ելենա Վարդանյանն ու Աննա Նեանյանն էլ կզան Մոսկվայում երգելու: Դու այս հարցերով մի զբաղվիր:

Ես եկա եւ Գոհար Գասպարյանին դասեցի, որ միմիսրը չհամաձայնեց: Պես է ասեմ, որ դրանից հետո մեր հարաբերությունները նկատելիորեն փոխվեցին:

Եվ եկան ներկայացումների օրերը:

1969 թվական, 13 սեպտեմբերի... Երբ ես եր, միտք երգեք առաջին կազմը, 14-ին, կիրակի օրը, կեսօրին՝ երկրորդ կազմը, նույն օրը երեկոյան՝ երրորդ կազմը: Եվ ամսի 19-ին, ուրբաթ օրը, միտք լինեք հոբեյանական ներկայացումը՝ Անասաս Միկոյանի ու հանրապետության ղեկավարության ներկայություն:

Եկան, ուրեմն, 13-ի ներկայացմանը: Առաջին գործողության մեջ, ես առիթաբար առաջին անգամ անգիր էի ղեկավարում ներկայացումը եւ «Անու»-ն էլ ղեկավարում էի առաջին անգամ, մի տեղում Գոհար Գասպարյանը հինգ ակտի միտք ստատե՛ր վերսին երգել սկսելու համար, բայց մի ակտ ստատելուց հետո սկսեց երգել, առանց դիրիժորի մուսիկա: Ուրեմն, ես չհրաժեշտվեցի ընկա: Մի կերպ, ձգելով, լրացրի-հարթեցի ստեղծված վի-

ճակը: Դրանից հետո սկսեցի անընդհատ մտածել, միտք ցրվեց, արդյոք ես էի սխալը: Հետո երաժիշտները ինձ ասացին, որ դա առաջին անգամը չէ, որ երգչուհին ինչ ուզում է, անում է թեմի վրա. իրենք երաժիշտներն արդեն վարժված էին: Ես արդեն անհանգստանում էի, թե ի՞նչ միտք լինի միմիսրը օպերայի վերափոխությունը, ի՞նչ կարող է լինել ամեն մի ռոմե... Շատ լավ, ես անցկացրի ամբողջ ներկայացումը: Հաջորդ օրը երգեցին երկրորդ եւ երրորդ կազմերը: Երկուսն էլ, սեպտեմբերի 15-ին, առավոտ գնացի անմիջապես միմիսրի մոտ եւ ասացի հետեյալը. ես ուրբաթ օրվա հոբեյանական ներկայացումը չեմ ղեկավարելու, որովհետեւ այստիպիս անախորժ բան դասադեմ, հիմա էլ կարող է ամեն բան դասադեմ, ես ինձ կարող եմ լավ վար զգալ...

Միմիսրն ասաց՝ Օհան, անկարելի բան ես ասում, եղբայր չի լինի, ես դեմ եմ Քոչինյանի հետ խոսելու:

Քոչինյանի հետ խոսելուց հետո, սեպտեմբերի 17-ին, չորեքշաբթի օրը, ինձ կանչում է միմիսրը եւ ասում է, որ կառավարության որոշումը եղավ այն, որ դու դեմ եմ ղեկավարելու ներկայացումը, Գոհար Գասպարյանը չի երգելու: Ասում եմ՝ ինչպե՞ս կլինի, դա մեծ խնդիր է դառնալու:

Ասաց՝ այդպես է որոշել ղեկավարությունը:

Մնաց երկու օր մինչեւ ներկայացումը:

Ուրբաթ, ճիշտ ներկայացման օրը, առավոտյան ժամը 11-ի մոտերը, ինձ կանչում են կառավարության տուն, ինչպես ասում էին՝ Յեկա, Ռոբերտ Խաչատրյանի մոտ: Ինձ հետ կանչում են նաեւ օպերային թատրոնի տնօրենին՝ Գեորգ Արմենյանին:

Ռոբերտ Խաչատրյանն ինձ ասում է, որ՝ Օհան, «Անու»-ի այս հոբեյանական ներկայացումը մեր բոլորի մտահոգությունն է, լավ եմ խնդրում, որ դու ղեկավարես, Գոհարը երգի, եւ որ երկուսով հանդես գաք, ժողովուրդը ձեզ սիրում եւ ճանաչում է...

Ասացի՝ մերեցեք, եթե ներկայացման ժամանակ ինձ մի բան դասադեմ, դու կարող եմ ինձ օգնել: Ես չեմ ղեկավարի, թող Գոհար Գասպարյանը երգի: Ես ոչ մի դեմք չեմ ղեկավարի:

Հետո Ռոբերտ Խաչատրյանը դիմում է Գեորգ Արմենյանին, թե՛ դու ի՞նչ ես կարծում: Նա էլ ասում է, որ ճշմարտությունն այն է, որ Գոհար Գասպարյանը չորս ակտ առաջ անցավ: Դա անմիտքի փաստ է:

Պես էր տեսել, թե ինչ արեց Ռոբերտ Խաչատրյանը խեղճ Արմենյանի գլխին: Դու էդ ի՞նչ տեսակ կոմունիստ ես, որ, ասում է, այս իրավիճակում Օհան Դուրյանի կողմն ես բռնում, եւ այլն:

Ես Ռոբերտ Խաչատրյանին ասացի. Ռոբերտ Գրաչովիչ, դու ձեռք փակալուստեցի, ես չեմ խառնվում ձեռք փակալուստեցի, երաժշտությունը գոնե թողել մեզ, որ ես իմ գլխով անեմ:

Ինձ ասում է՝ դու միմիսրը մեզ չի դասադեմ, կուսակցությանն է դասադեմ:

Ես ըսի՝ երեւակայեմ, ես չգիտեմ...

Հետո վեր կացավ, գնաց կողմն սենյակը, Քոչինյանի մոտ, հետո դուրս եկավ այնտեղից եւ ասաց. Օհան, դու կղեկավարես, Գոհար Գասպարյանը չի երգի:

Գնացի տուն, դառնալուստեցի ներկայացմանը: Սորից նայեցի դառնալուստեցի, հետո ֆրակա հագած գնացի թատրոն, ներկայացումից առաջ երգչուհիներ հետ վերանայեցի որոշ երգեր: Այդ ժամանակ մեկը դուրը խփեց եւ ասաց, որ միմիսր Ուղումյանը կանչում է ձեզ, գնացի: Միմիսրն ինձի ասում է, որ Միկոյանը, Քոչինյանը եւ ամբողջ ղեկավարությունը ստատում են, որ դու երկուսը միասին ելույթ ունենալ: Ես դիմեցի իմ որոշումը, ասելով, որ եթե ներկայացման ժամանակ ինձ մի բան դասադեմ, ձեռքից ոչ մեկը չի կարող իմ կյանքին երաժիշտություն տալ: Ես ձեզ ֆանի անգամ արդեն ասել եմ, Կամո Բարեպետիչ, որ թող Գոհար Գասպարյանը երգի, ես չեմ ղեկավարի:

Ինչեւ:

Մարտի ԵՐԱՄԵՆԱՆ

Եզիպոս

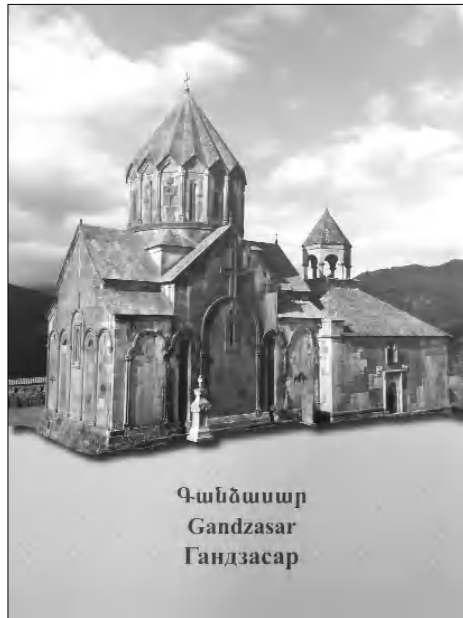
Ամեն արի բազմաթիվ զիրքեր կը հրահարակուին Հայաստանի եւ Սփիւռքի արածին: Միտ չէ սակայն, որ զիրքը ընդ խորապես կը տղաւորէ իր բովանդակութեամբ եւ գեղարուեստական ձեւաւորումով, այնքան որ կ'ուզես արտայայտել տղաւորութիւնը:

Նման հրահարակութիւն մըն է «Գանձասար» խորագրուած եւ Արցախի այդ գեղակերտին նուիրուած այլո՞ւմ-զիրքը, որ հրահարակուած էր անցեալ արի, 2017 թուականին, Գանձասարի վանքին սուրբ Յովհաննէսի օծման 777-ամեայ յիշատակին առիթով:

Գանձասարի մասին հակիրճ գրութիւնը ստորագրած է Մերող Մաւոցի անուան Մատենադարանի աւագ գիտա-խաւարդ Թամարա Մինասեանը: Այստեղ չկան գիտական մանրամասն բացատրութիւններ, որոնք կրնան սովորական այցելուի մը համար այնքան ալ հետաքրքրական չթուի: Ինչ որ գրուած է յառաջաբանի չորս էջերուն մէջ, կը սրէ ընթերցողին հետաքրքրութիւնը եւ կը մղէ զինքն ղեկի հոն, ղեկի Արցախի Գանձասարը, տեղւոյն վրայ դիտելու ճարտարապետական այդ կոթողը, որուն համար կըրտի թէ 4-րդ դարուն կառուցուած է:

Այդ արածաւերջանին մէջ Գանձասար անուանով լեռ կայ, որմէ իրենց անունը առեր են թէ՛ զիրքը եւ թէ՛ վանքը: Տեղացիները կըրտեն, թէ լեռը անունը ստացեր է իր ընդերքին զանազան գանձերուն՝ արծաթի, ոսկիի եւ այլ մետաղներու հանքերուն նկատմամբ:

Վանքին մասին բազմաթիւ աւանդազրոյցներ կան, որոնցմէ մէկը կըրտէ թէ

Գանձասար Gandzasar Гандзасар

եկեղեցւոյ խորանին սակ ամփոփուած է սուրբ Յովհաննէս Սյրսիչի գլուխն ու Պանթալէոն բժիշկին հրաւազած արիւնը:

Վանքին զանազան միակերպուած է Արցախի կաթսամարտին մէջ մեծ դեր ունեցած կաթողիկոսին՝ Եսայի Հասան Տալալեանի իշխանական տնային:

Կըրտի թէ 4-րդ դարուն գոյութիւն ունեցած է հին եկեղեցի մը, որուն ճիշդ տեղը կառուցուած է Յովհաննէս Սյրսիչի անունը կրող մը եկեղեցին, 13-րդ դարու սկիզբը: Այդ մը եկեղեցւոյ եւ վանքին նախակազմին ու օծումը տեղի ունեցած են 1240 թուականի Յուլիս 22-ին, Վար-

դավառի տնային, ինչ որ 2017 թուականի կը դարձնէ 777 ամեակը Գանձասարի: Խորհրդանշան ամեակ:

Գանձասարի եկեղեցին դուրսէն ուղղանկիւն է, ներսէն՝ խաչաձեւ: Դուրսի բոլոր դռները զարդարուած են նախ անուան մեծ խաչով, ապա նաեւ արեւածամաւոյցով, յատկապէս խորհրդանշանով, հրեշտակներով եւ այլ խորհրդազարդերով: Արեւմտեան կողմը քանդակուած են եկեղեցւոյ երկու հովանաւորները, բազուկները վեր եւ ձեռներուն վրայ՝ եկեղեցւոյ մանրակերտը:

Եկեղեցւոյ գաւիթը Տալալեաններու տնային դամբարանն է, ուր թաղուած են կաթողիկոսներ եւ հոգեւոր առաջնորդներ:

Գանձասարը ոչ միայն եղած է նշանակաւոր վանքի գեղակերտ տաճարով, այլ նաեւ մշակութային կեդրոն, որ ունեցած է իր մատենադարանն ու եղած է մեր գրչութեան գլխաւոր կեդրոններէն մէկը:

Գանձասարի Առաջնորդ Մաթթոսը 1417 թուականի իր օրինակած ժողովածուի յիշատակարանին մէջ խոր ցաւով կը գրէ, թէ ինչպէս թեմամբները կողոպտէր ու տարէր են վանքին ամբողջ հարստութիւնն ու մատենաները:

Անոնցմէ 13 մատենաներ հասեր են մեզի բարեբախտաբար, որոնցմէ մէկը կը զանազան Երուսաղէմի սուրբ Յակոբեանց վանքի մատենադարանին, իսկ մնացեալ 12-ը՝ Երեւանի Մաւոցի անուան մատենադարանին մէջ:

Այս վանքը քանիցս ենթարկուած է թեմամբներու յարձակումներուն եւ վնաս-

տներ: Բարեբախտաբար միտ ալ կարելի եղած է նորոգել զայն:

Արցախեան հերոսամարտի օրերուն վանքը թիրախ դարձած է թեմամբին եւ բաւական վնասուած է: Մինչեւ այսօր առկայ են բեկորներուն հետքերը եկեղեցիի դռներուն վրայ:

Յինչ մտազոյններէն վերջինը կասարուած է Արցախի թեմակալ առաջնորդին՝ Պարգեւ Երզրանցիին օրով եւ կը շարունակուի մինչեւ այսօր:

Գիրքը կը տարփակէ նաեւ սփռնչելի եւ մանրամասն նկարներ, որոնք նշանակաւոր լուսանկարիչ Հրայր Բազէի ուղեւորական առնուած են: Թողթին որակը եւ անփայլ տեսքը անկէ բնական եւ անկէ գեղեցիկ դարձուցած են այդ նկարները, անոնց գեղարուեստական նկարի մը - թաղուի - տեսք տալով:

Գիրքը արժեւորող երեսոյթներէն մէկն ալ այն է, որ հայերէն գրուած յառաջաբանը, իր զանազան եւ ճարտարապետական յսակ եւ մանրամասն նկարագրութիւններով թարգմանուած է ներկայացուած է նաեւ տարբեր լեզուներով՝ հայերէնի կողմէն ռուսերէն, անգլերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, սպաներէն, իտալերէն, փարսերէն, արաբերէն, ճաբոներէն եւ թիբեթերէն: Այս լեզուներուն առկայութիւնը զիրքը կը վերածէ օգտագոյն յուսանելի մը, միաժամանակ ճշգրիտ տեղեկութիւններ փոխանցելով այցելուներուն:

Գիրքը Արցախ երկրի ու հայրենիքին հանդէպ սիրոյ եւ հաւատքի արտայայտութիւնն է անոնց, որոնք մտածած, իրագործած եւ հոգացած են այս հրահարակութիւնը: Անոնց անուններուն բացակայութիւնը կը հաստատէ «գործի եւ ոչ խօսքի» հաւատարմութիւնը իրենց սկզբունքը եւ մեզ ալ յարգանքով կը լեցնէ իրենց հանդէպ:

Գիմանկարային վրձնահարուածներ ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՆԵԱՆ

Դանդաղ քայլերով կը մօտենայի Գրողներու միութեան սան, ներկայ գտնուելու թատերական ներկայացման մը, երբ նկատեցի դիմացէս արագաքայլ, զայնուսակը ձեռքին մօտեցող Թորոս Թորանեանը: Կանգ առի բարեւելու, կանգ առաւ: Թեթեւ մը առջեւ թեթեւ ուտերը շարժեց, բարեւ առաւ ժողովով:

Ռ՛ր ասանկ, թատերանին ներկայ զիտի չըլլա՛ն:

Ռիտէ ձեռնարկ մը կայ, հոն կ'երթան, ըսաւ ու անցաւ: Արդէն իր բնական տունէն մինչեւ Գրողներու միութիւն, զոնէ կէս ժամ մը քայլած ըլլալու էր ու սակաւին ալ զիտի քայլ, ղեկի ձեռնարկին վայրը: Այս մարդուն մեքենայով տեղ երթալը չեն տեսած, ժամերով կրնայ քայլել, առանց յոգնելու, իսկ ես, որ իմէ 15 արի փոքր եմ, քայլած ասեմս յաճախ կը կանգնիմ հանգստանալու:

Ինչուսով ծանրածանր արիւնները թեթեւ-թեթեւ քայլած կը հասնի ամէն տեղ, ուր գրական միջոցառում մը կայ: Ոչ միայն ներկայ կըրտայ ունկնդրելու, այլեւ անողայման իր կողմէ ալ խօսք մը անկողնուելու խօսուածներուն վրայ, որովհետեւ գիտելիքներու եւ յուսերու զանազան մը ունի, որ բնաւ չի յասնիր ու չի տօգուծիր:

Գլխարկ չի գործածիր. մոյնիսկ ամենացոյց եղանակին գլխաբաց կ'երթայ ամէն տեղ եւ ամէն օր, կը կարդայ ու կը գրէ առանց ակնոցի, իրեն համար չեն տարբեր մարդոց զանազանողական այս զարգացումը, իմ միտք տրիտասարդ է:

Եթէ միջոց մը գտնուի հաշուելու համար իր կեանքի ընթացքին կարգաւորած էջերը, զուտաւրը հաւանաբար վեց թուանուանով թի մը զիտի ըլլար, իսկ իր գրածներն ալ անկէ շատ զանազան զիտի չըլլալին:

Մասնագիտութեամբ բժիշկ է, սակայն իր տարբեր գրականութիւնն է: Ոչ միայն տարբեր, այլ իր կեանքի իմաստն ու շնչած օդի թթուածինն է գրականութիւնը:

Ճան է Հայաստանն ու հայոց լեզուն գովաբանելու, զանազանելու ու տարածելու համար: Եղած է աշխարհի գրեթէ ամէն կողմ, ուր հայկական համայնք կայ, դասախօսած է, գրած է, ունկնդիրներուն մէջ բորբոնած է հայրենասիրութեան կրակը: Իր հեղինակած ու հրահարակուած զիրքերէն օրինակներ լիաբուռն բաժնած է, նուիրած է, մինչեւ իսկ օրին մէկը, երբ ընթերցող հասարակութեան նուազումը նկատեց է, մտած է Հայկերի ազգային գերեզմանատունը եւ շինարարներուն վրայ զիրքեր ձգած է, ըսելով՝ որ եթէ ողջերը չեն կարդար, թող մեռելները կարդան:

ՅԱԿՈՒԲ ՄԻՐԱՅԵԼԵԱՆ

«Հավատում եմ հաջորդ 7 րոպեներին». Լիանա Դուկասյանի ցուցահանդեսը Միլանում ՍԱՌԱ ԼԱՆՉՈՆԻ

Սարսի 8-ից մինչեւ մայիսի 4-ը Միլանի «Ապրե-կուդ» կենտրոնում կ'ընդհանրուի «Հավատում եմ հաջորդ 7 րոպեներին» ցուցահանդեսը

Նրա համար գեղեցկությունը մեկ այլ կերպ ունի: Նրա նկարագրող զանազանությունները, որոնք լի են կրկն եւ տարազանությամբ, անխորհակեցի ու ժողովական են իր մասին, եւ անուան, հայտնու եւ հայ արվեստագիտական իր իմաստը մասին: Ինչ որ տեսել են իր աչքերը, ինչ որ արթնել է իր հոգին: Ինչը որ նա, որդես իրականության ու շարժիչ հայեցող, միտք նկատել ու զանազանել է: «Հավատում եմ հաջորդ 7 րոպեներին» ցուցահանդեսը Լիանա Դուկասյանի անմիջական զգացմունքների արտահայտությունն է ավելի քան 20 աշխատանքների միջոցով, որոնք ներառում են յուրաքանչյուր կապուց, գծանկարներ թղթի վրա ու փորագրություններ՝ ստեղծված 2009-ից մինչեւ մեր օրերը:

Լիանա Դուկասյանը, ծնված Գերմանիայում, 1986-ին, սակայն հասակ առած Հայաստանում՝ Արթուրեանի սահմանակից Գեղարքունիքի մարզի Վահան գյուղում, ինչպես կյանքում, այնպես էլ արվեստում արտահայտվում է չափազանց շիտակ ձեւով: Իր գեղարվեստական հետազոտումը, միեւնույն ժամանակ, իր ամենից անձնական զգացմունքների ուսումնասիրությունն է, ինչպես նաեւ՝ շատ ուժեղ հայ իմաստության լուր արտահայտություն: Իր ստեղծագործություններում առկա դրամատիզմը նկարչուի արտահայտում է մերկ ու անկեղծ ձեւով, առանց որեւէ ֆիլիտի: Տազմադր, անհամազուտությունն ու շիտակության զգացումը, որոնք փոխանցվում են, կատարյալ հավասարակշռության

Galleria Après-coup
Liana Ghukasyan
"Credo nei prossimi 7 minuti"
Inaugurazione giovedì 8 marzo ore 18.00
Via Privata della Braida 5, Milano | MM Poria Romana

մեջ են արտահայտված կենսունակությունն հետ, որոնք ի հայտ են գալիս ներկայից զանազանությամբ: Նրա զանազանությունների դաժանությունն ուժգնանում է մի քանի գույնի ներկայացումով, որոնք ընթացում են՝ հաղորդելու համար անձնական, սակայն համընդհանուր մի ուղեծր:

Նրա աշխարհում եւ երեակայության մեջ, նրա երկնագրերի ու գծանկարների յուրաքանչյուր ծնվում են ձեւախելված մարմիններ, կերպարներ՝ երբեմն զավեցական, մտադրեւ իրականության եւ երեակայության, գրոտեսկի ու սյուրռեալիստականի միջոց սակաւառող, սակայն՝ զարմանալիորեն ճշմարիտ ու փոքր, որոնք խոսում են զգացմունքային ու սիրո մասին: Լիանա Դուկասյանի համար, որն իր կերպարներով իրենցում է ներգործիկայի թագուի Տիտի Գարեյիին, արվեստն անկեղծ զգացմունք է, մաքուր սեր, եւ իր աշխատանքներում տարբեր զգացմունքները, մղձավանջներն ու սեւեռումները, իր սեփական փորձառությունը (մույնիսկ՝ ամենադրամատիկը, ինչպիսին էր 1993-ին անջատումը ռուսական բա-

նակի նախկին զինվորական հորից), նա խառնում է կյանքի գեղեցկությանը, իր հայրենիքի զանազան ու մշակութային: Եվ միտք՝ անկեղծությամբ ու փառաբանում:

Գույնի օգտագործման եւ ընթացքի հարցում փորձառությունը մնում է նկարչուի ուղղության կենտրոնական կետը: Օրինակ, այն փոփոխում է նկարչական նյութի խտությունը, որը խտություն կենտրոնացված է մի քանի սեւ կամ մուգ մոխրագույն վրձնահարվածների վրա. մույն գույներն ավելի եթերային ու թեթեւ են «Ծովի բոլոր աստղերը», «Ամեն անգամ, երբ երգում եմ» եւ «Շեքսպիր» յուրաքանչյուրի ֆունկցիան, որոնք բոլորն էլ ցուցադրվում են Միլանում: Ի լրումն ինը յուրաքանչյուր աշխատանքների, «Ապրե-կուդում» ցուցադրվելու է նաեւ 12 գծանկար թղթի վրա եւ 3 չոր փորագրանկար, ստեղծված 2009-2010 թվականներին, Լիանայի՝ Իսաիա ժամանան առաջին ամիսներին:

«Մենեկուլարե», Միլան
Իսաիա Իսաիայի արվեստը
ԱՐԾՎԻ ԲԱՍՏՈՒՆՅԱՆԸ